

พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

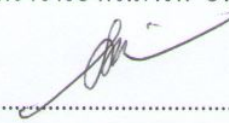
วิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ วิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

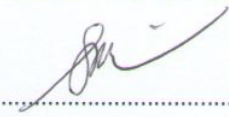
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

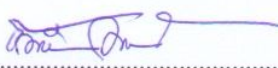

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สถาพร เพชญภูมิกุล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

.....กรรมการ
(ดร.สถาพร เพชญภูมิกุล)

.....กรรมการ
(ดร.ชนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ ดร.สถาพร พุทธิพิศุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ ดร.ชนวิน ทองแพง กรรมการสอบงานนิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูง ดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาเลอคุณค่าในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้บริหารและครู โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระเยองเขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีแด่บิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้มีอุปการคุณ และพี่น้องทุกท่านที่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

วิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์

58920910: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย/ โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย/
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

วิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์: พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (THE MORAL
BEHAVIOR ETHICS OF EARLY CHILDHOOD OF SCHOOLS IN BANKHAI
CLUSTER UNDER RARONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์น้ำวี, กศ.ด., สถาพร พุทธพิบูล, ปร.ด. 118 หน้า.
ปี 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยจำแนก
ตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยโรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 148 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจ
จำแนกรายข้อระหว่าง .21-.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test)
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีของ
Scheffe test

ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา
และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58920910: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: THE MORAL BEHAVIOR ETHICS OF EARLY CHILDHOOD/
SCHOOL IN BANKHAI CLUSTER/ RAYONG PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

WALAILUK WETPRASIT: THE MORAL BEHAVIOR ETHICS OF EARLY CHILDHOOD OF SCHOOLS IN BANKHAI CLUSTER UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISORY COMMITTEE: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., SATHAPORN PRUETHIKUL, Ph.D. 118 P. 2017.

This research aimed to study the moral behavior ethics of early childhood of primary school in Bankhai cluster under Rayong Primary Educational Service Area Office 1 as classified by sex, education, and occupations. The samples of this study were 148 parents' early childhood of schools in Bankhai cluster under Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The research instrument employed for the data collection was a set of five-rating-scale questionnaires which the discrimination was .21-.80 and the coefficient reliability was .85. The statistics in the study were mean, standard deviation, *t*-test, One-way ANOVA, and Scheffe test.

The findings revealed as follows:

1. The moral behavior ethics of early childhood of schools in Bankhai cluster under Rayong Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspects was rated at a high level.

2. The moral behavior ethics of early childhood of schools in Bankhai cluster under Rayong Primary Educational Service Area Office 1 as classified by sex, education and occupations in overall statistically significant difference at the .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1.....	11
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.....	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม.....	21
แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรม.....	30
การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย.....	41
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข.....	109
ภาคผนวก ค.....	116
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	54
2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	61
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความขยัน.....	62
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความประหยัด.....	62
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความซื่อสัตย์.....	63
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความมีวินัย.....	64
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสุภาพ.....	65
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสะอาด.....	66
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสามัคคี.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ด้านความมีน้ำใจ.....	67
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามเพศ.....	68
13 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามเพศ.....	69
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา.....	70
15 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	71
16 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ.....	72
17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ.....	73
18 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพโดยรวม.....	75
19 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความขยัน.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความประหยัด.....	76
21 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความซื่อสัตย์.....	77
22 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีวินัย.....	77
23 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสุภาพ.....	78
24 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสะอาด.....	79
25 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสามัคคี.....	79
26 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีน้ำใจ.....	80
27 คำอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ.....	117

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยซึ่งให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤติ อันหน้าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วแต่ประการเดียว ทำให้บุคคลและสังคม รวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหารการจัดการต่าง ๆ ปรับตัวตามไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับวัฒนธรรมต่างชาติที่ใช้ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ ก่อให้เกิดความได้เปรียบแก่ประเทศที่พัฒนาแล้วและเกิดความเสียเปรียบแก่ประเทศที่ยังขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นส่วนซึ่งสร้างปัญหาทั้งระบบให้กับสังคมไทย สะท้อนถึงคุณธรรม จริยธรรมของประชาชน (อัญชลี มาพันธ์, 2552, หน้า 31) การที่สังคมไทยจะอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ต้องมีความเป็นธรรม ไม่มีความเหลื่อมล้ำมากเกินไป ความเป็นธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ถ้ามีความเป็นธรรมแล้วผู้คนจะมีความสุข มีความรักกัน และรักส่วนรวม ถ้าขาดความเป็นธรรมจะนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งความขัดแย้ง ความแตกแยก และปัญหาทางการเมือง (ประเวศ วะสี, 2557, หน้า 47)

การปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมให้เกิดความสำนึกเรื่องความถูกต้อง ควรต้องมีอยู่ในใจทุกคน ซึ่งจะต้องเริ่มจากการกล่อมเกลามาจากสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ชุมชน กลุ่มอาชีพ เป็นต้น เป็นตัวช่วยกล่อมเกลาคิดใจของคนในชาติ ให้รู้สึกนึกคิดถึงความดี ความชั่ว และมีความยับยั้งชั่งใจในการกระทำสิ่งไม่ดี (อารีย์ นัยพินิจ และชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2553, หน้า 10) อิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอีกประการหนึ่งคือ ค่านิยมและวัฒนธรรมทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การอบรมสั่งสอนในโรงเรียนและรูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น ในสังคมไทย พุทธศาสนามีผลต่อการหล่อหลอม จิตใจให้บุคคลเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัด ของคนไทย และเป็นแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมที่ดี (ลักขณา สรีวัฒน์, 2557, หน้า 65)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดจุดเน้นการดำเนินการในปีงบประมาณ 2558 คือ จุดเน้นด้านผู้เรียน 1) นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญมุ่งสู่มาตรฐานสากล 2) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ปรองดอง สามานฉันท์ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่วงใยสิ่งแวดล้อม มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม 3) นักเรียน

ที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริม และพัฒนาเต็มศักยภาพและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเกิดความตระหนักในความรับผิดชอบต่อนักเรียน การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ตั้งแต่ผู้ปกครอง ชุมชน ครู และผู้บริหาร โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษาทั้งในโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษาและข้าราชการส่วนกลาง สื่อมวลชนและภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคมเกิดความตระหนักว่าตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาของนักเรียน ซึ่งในปัจจุบันจะเป็นเพียงเด็กและเยาวชน แต่ในอนาคตจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพื่อจะสามารถรับผิดชอบระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 10-14)

หน้าที่ของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 คือ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ค้นหาศักยภาพของเด็กและพัฒนาให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัด ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 21) ปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจัดให้มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็นจริงของชีวิตและธรรมชาติหลักธรรมของศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม มีชีวิตและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ในทุกระดับและประเภทการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 27) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ. 2552-2561) โดยมุ่งให้คนไทยเป็นคนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 12)

ผู้ปกครองกับโรงเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์กัน เพราะโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำพัง โดยแยกออกจากครอบครัวได้ เด็กควรจะเรียนรู้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ดังนั้น การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะมีประโยชน์กับเด็กมาก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 34) วิธีเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนนั้นมีอยู่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการอบรมสั่งสอนโดยตรงของผู้ปกครองหรือครูผู้เกี่ยวข้อง การฝึกเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม การมีตัวแบบในสังคมที่ทำพฤติกรรมคุณธรรมและแสดงความพึงพอใจกับการทำพฤติกรรมนั้นอย่างแจ่มชัด การเล่านิทานเพื่อเสริมสร้าง

คุณธรรม หรือการสร้างสังคมจำลองให้บุคคลเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกัน โดยใช้คุณธรรม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 4) ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของบุตรหลานของตน ผู้ปกครองจะเป็นผู้ร่วมกระบวนการที่สำคัญ เพราะผู้ปกครอง คือ ครูที่บ้าน ดังนั้น ผู้ปกครองจึงต้องมีวิสัยทัศน์ และมีเป้าหมายเดียวกันกับโรงเรียน ผู้ปกครองควรเห็นด้วยที่จะให้ลูกเป็นคนดี มีคุณธรรม และโรงเรียนก็ต้องจัดการอบรมให้กับผู้ปกครอง ส่วนที่บ้านผู้ปกครองจะต้องใช้เวลาและความอบอุ่นแก่บุตรหลาน ผู้ปกครอง และครูควรมีการพบปะกัน เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน และวางแผนที่จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น (อาจอง ฌ อยู่ธยา, 2553, หน้า 131-132)

การจัดการการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5) การอบรมเด็กเพื่อให้เกิดพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมนั้น ต้องใช้เหตุผลที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็ก การใช้เหตุผลจะทำให้เด็กเป็นเด็กดี ไม่ก้าวร้าว รู้จักรับผิดชอบชั่วดี มีพัฒนาการทางความรู้สึกละอายผิด รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณาแก่สัตว์เลี้ยงและผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ความอ่อนแอทางด้านคุณธรรมของเยาวชนไทย มีเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ บ้านและโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็ก โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น โรงเรียนจึงควรจัดการศึกษาโดยเน้นกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากลักษณะครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีรายได้น้อย พ่อแม่ปล่อยให้ลูกได้เด็กดำรงชีวิตเอง สิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ เด็กส่วนมากแออัด มีการลักขโมย พ่อแม่พุดจาไม่ติดกับลูก

ไม่ส่งเสริมให้ลูกได้รับการศึกษา ครอบครัวมีปัญหาความแตกแยก นักเรียนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา มารดาอยู่กับตาชายที่มีอายุมาก มีปัญหาด้านคุณภาพชีวิต เด็กประสบความยากลำบาก ในการดำรงชีวิต เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวล้วนมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของผู้ใหญ่ การเลี้ยงดูที่ผิดวิธี ไม่ดูแลเอาใจใส่บุตรหลานเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่น ในครอบครัว ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น นักเรียนมาโรงเรียนสาย มีการขาดเรียน บ่อยโดยไม่มีสาเหตุ พุดจาไม่ไพเราะ แต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่มีน้ำใจ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ทะเลาะกับเพื่อนในชั้นเรียน ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1, 2559)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับครูและหน่วยงาน การศึกษาที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความเหมาะสม ในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัย และเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมในด้านต่าง ๆ และเป็นแนวทาง ในการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมและประสบความสำเร็จอย่างมี คุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

คำถามในการวิจัย

1. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด

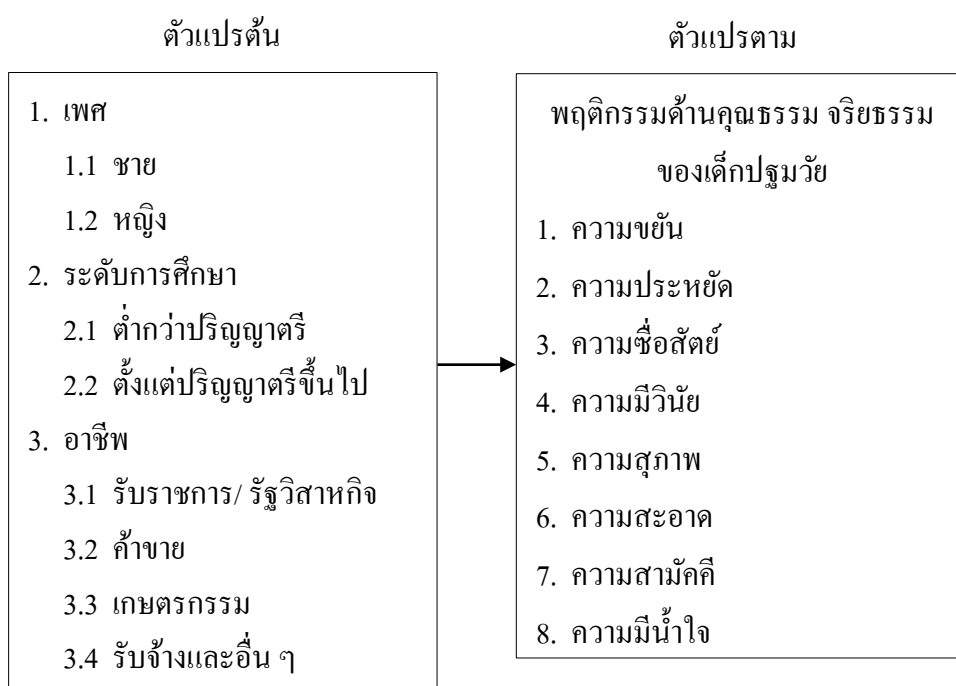
2. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กำหนดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านสุขภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ใช้เป็นข้อมูลแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 1

2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ศึกษาวางแผน ในการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 1 ในคุณธรรม พื้นฐาน 8 ด้านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) ประกอบด้วย ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านสุขภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 201 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน กลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา าระของ เขต 1 ปีการศึกษา 2559 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์การสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง 148 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ระดับการศึกษา

3.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.3 อาชีพ

3.1.3.1 ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

3.1.3.2 ค้าขาย

3.1.3.3 เกษตรกรรม

3.1.3.4 รับจ้างและอื่น ๆ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มี 8 ด้าน

3.2.1 ด้านความขยัน

3.2.2 ด้านความประหยัด

3.2.3 ด้านความซื่อสัตย์

3.2.4 ด้านความมีวินัย

3.2.5 ด้านสุขภาพ

3.2.6 ด้านความสะอาด

3.2.7 ด้านความสามัคคี

3.2.8 ด้านความมีน้ำใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่อยู่ในจิตใจ สามารถมองเห็นและวัดได้ เป็นลักษณะนิสัยที่ดงามตลอดจนเป็นความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีสงบสุข

1.1 ความขยัน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความตั้งใจทำหน้าที่ การงานอย่างจริงจัง มีความพยายาม เอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาล่วงเลยไปเปล่าประโยชน์ ทำงานอย่างเข้มแข็ง ไม่ปล่อยปะละเลย เป็นประพฤติกปฏิบัติ

อย่างสม่ำเสมอ ไม่เกียจคร้าน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือความต้องการ

1.2 ความประหยัด หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในเรื่องการรู้จักใช้ และบำรุงรักษาทรัพย์สิน สิ่งของเครื่องใช้ คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม รู้จักระมัดระวัง และยับยั้งความต้องการให้อยู่ในขอบเขตอันพอเหมาะพอควร ในการดำรงชีวิตเหมาะสมกับฐานะ ความเป็นอยู่ไม่ฟุ่มเฟือย

1.3 ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในด้านการพูด ความจริง ไม่พูดปด ตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ ไม่ลักขโมยและจริงใจต่อผู้อื่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

1.4 ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตาม ในขอบเขตของกฎ ระเบียบของสถานศึกษา โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจดีมั่น ในระเบียบและข้อปฏิบัติ ช่วยส่งเสริมบุคคลในสังคมให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.5 ความสุภาพ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความอ่อนน้อม ถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว ไม่ใช้ ความรุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้ที่มีมารยาทดีงาม วางตน เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

1.6 ความสะอาด หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ สะอาดและปลอดภัย มีความแจ่มใส อยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม มีความผ่องใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

1.7 ความสามัคคี หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัด ความขัดแย้งได้ ปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

1.8 ความมีน้ำใจ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการกระทำเหล่านี้ผู้กระทำด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ความมีน้ำใจ มีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก สังคมจะอยู่อย่างสงบสุข

2. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเทียบเท่า

2.2 ตั้งแต่ปริญญาขึ้นไป หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดสูงกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. อาชีพ หมายถึง ประเภทงานของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่ทำให้เกิดรายได้ในการเลี้ยงชีพ ซึ่งจำแนกเป็น 5 กลุ่ม คือ

3.1 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ปกครองซึ่งรับการบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยธุรกิจเอกชน ซึ่งรับเงินเดือนในกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของประเทศไทย

3.2 อาชีพค้าขาย หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีงานหรือรายได้จากการค้าขาย เช่น การขายปลีก ซึ่งเป็นการขายให้กับผู้บริโภคโดยตรง การขายส่งเป็นการขายสินค้าจำนวนมากให้กับพ่อค้าคนกลางแล้วพ่อค้าคนกลางจะไปจำหน่ายโดยตรงกับผู้บริโภค

3.3 เกษตรกรรม หมายถึง ผู้ปกครองที่มีงานและรายได้จากการเพาะปลูกพืช เช่น การทำนา การทำสวน การทำไร่ เป็นต้น

3.4 อาชีพรับจ้างและอื่น ๆ หมายถึง ผู้ปกครองที่ทำงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน เป็นการรับจ้างในลักษณะการขายแรงงาน โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่คิดตามชิ้นงานที่ทำได้ อัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของเจ้าของสถานประกอบการหรือนายจ้าง การทำงานผู้รับจ้างจะทำอยู่ภายในโรงงาน ตามเวลาที่นายจ้างกำหนด

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชายหญิงอายุ 3-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดาหรือมารดาหรือผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและรับผิดชอบเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 4-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559

6. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ประกอบด้วย 14 โรงเรียน คือ โรงเรียนห้วยหิน โรงเรียน วัดหนองตะแบก โรงเรียนวัดบ้านเก่า โรงเรียนวัดตาขัน โรงเรียนวัดบ้านค่าย โรงเรียนวัดไผ่ล้อม โรงเรียนบ้านหนองสะพาน โรงเรียนวัดเกาะ โรงเรียนวัดหนองกรับ โรงเรียนวัดดอนจันทน์ โรงเรียนวัดละหารไร่ โรงเรียนวัดเชิงเนิน โรงเรียนวัดหนองกระบอก โรงเรียนบ้านมาบตอง

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานราชการทางการศึกษา ทำหน้าที่หลักเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ ระยะเวลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
4. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรม
5. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1

สภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานทางการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา
9. ดำเนินการและประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังต่อไปนี้
 - 12.1 กลุ่มอำนวยการ
 - 12.2 กลุ่มบริหารงานบุคคล
 - 12.3 กลุ่มนโยบายและแผน
 - 12.4 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
 - 12.5 กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
 - 12.6 กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์
 - 12.7 กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน บริการเป็นเลิศ สู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน เน้นการศึกษาสู่อาเซียนและมีศักยภาพในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนสู่ประชาคมโลก
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. พัฒนาบุคลากรให้เกิดความตระหนัก จิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดี
4. ส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์

1. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุล และผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสมและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อบุคลากรและสถานศึกษา

กลยุทธ์

- กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท
- กลยุทธ์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ
- กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการ

จุดเน้น

สืบเนื่องจากนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติ โดยมีนโยบายด้านการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายเป็น 5 นโยบายทั่วไป 7 นโยบายเฉพาะ และ 10 นโยบายเร่งด่วน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

โดยกำหนดจุดเน้นเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ในปีงบประมาณ 2558 โดยใช้งบประมาณที่ได้รับตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558 ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ได้นำจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 จุดเน้น และในแต่ละจุดเน้นจะกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน ดังนี้

1. จุดเน้นด้านผู้เรียน

1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล

1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ

เป็นรายบุคคล

2. จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ครูได้รับการพัฒนาความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริงและความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

2.2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

2.4 องค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและการจัดสรร ครูตระหนักและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่/ ย้ายไปบรรจุ มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ชุมชน และสังคม

3. จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

3.1 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและการรับผิดชอบต่อการดำเนินงาน

3.2 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1, 2559, หน้า 20-23)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ใช้จัดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5-6)

แนวคิดการจัดการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นลำดับขั้นต้อนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคน จะเติบโตและพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยมีพัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกาย ที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของสามารถขั้นนั้นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ คำนิยามทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ที่อธิบายว่า เด็กจะพัฒนาได้ดี ถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างพอเพียงจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยเหลือตนเอง ทำงานที่เหมาะสมกับวัย และมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบ ๆ ตนเอง

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างของแต่ละบุคคล ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและเกิดการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มความต้องการ และความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้นั้นเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติ ก่อนที่จะเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเองเรียนรู้ความรู้สึกของคนอื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่า ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผนวกกับแนวคิด 4 ประการ กล่าวข้างต้น ทำให้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดปรัชญาการศึกษาให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ทราบถึงแนวคิด หลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของตน และนำสู่การปฏิบัติ ให้เด็กปฐมวัยมีมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในจุดหมายของหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยไว้ ดังนี้

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็ก

จะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติและเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุข ในปัจจุบัน มีใช้เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้ และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคล ในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญ ต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้ วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้สอนจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการ บูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนต้องวางแผนการจัด ประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร แกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการ สังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมิน ทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจาก

ครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่า เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขนาดเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็ก จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ชี้ให้เห็นเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากตัวเด็กเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงกำหนดสาระสำคัญและโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยขึ้น

หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยคำนึงถึงความสนใจ และความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสม

สมวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

และมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็ก ด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

การจัดหลักสูตร

ในการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาและ
กระบวนการแล้วองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณา มีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นสิ่งที่ผู้สร้างหลักสูตรมุ่งหวังว่า
จะเกิดขึ้นกับเด็ก หรือผู้เรียนหากได้ศึกษาจบหลักสูตรนั้น ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายควรมี
ความชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิดทางปรัชญา จิตวิทยา องค์กรความรู้ต่าง ๆ รวมตลอดถึง
ความต้องการของผู้เรียนในระดับปฐมวัย จุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรครอบคลุม
พัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร หรือสิ่งที่เด็กต้องเรียนรู้ควรพัฒนาหรือสร้างขึ้นจาก
ความสนใจของเด็ก หรือผู้เรียน หลักสูตรควรมีความหมายต่อตัวเด็ก สัมพันธ์กับความรู้
และความสนใจของเด็ก ดังนั้น การสังเกตและการประเมินผลของครูและพ่อแม่ผู้ปกครองจะเป็น
ส่วนสำคัญที่ช่วยให้เนื้อหาของหลักสูตรสะท้อนความสนใจ ความต้องการ ประสบการณ์ของเด็ก
รวมตลอดถึงสิ่งที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ นอกจากนั้น เนื้อหาสาระของหลักสูตรจำเป็นต้องมี
จุดมุ่งหมายระยะยาวที่จะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ
สังคม และสติปัญญา

3. กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วม
ในการเรียนรู้โดยผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล การตัดสินใจ
การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน และเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เกิดจากการลองผิดลองถูกของเด็ก ไม่มุ่งเน้นเฉพาะสิ่ง
ที่ถูก หรือคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น ทั้งนี้โดยถือว่าการเล่นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียน
การสอน

4. ครูผู้สอนถือเป็นบุคคลสำคัญในการวางแผน สร้างหลักสูตร จัดกิจกรรม และเตรียม
วัสดุอุปกรณ์ให้สัมพันธ์กับอายุ และพัฒนาการของเด็ก รวมถึงต้องคำนึงถึงหน้าที่ในการสังเกต
และประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ด้วยเหตุนี้ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่อง

ทฤษฎีพัฒนาการเด็กเป็นอย่างดี เข้าใจวิธีการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ และตระหนักถึงความต้องการของเด็กแต่ละคน เพื่อจะได้จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก

5. บริบทในการจัดการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงปัจจัย และสถานการณ์หลาย ๆ อย่าง ประกอบกัน เช่น ปรัชญา และเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน พื้นฐานทางวัฒนธรรม ค่านิยมของครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ การพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้การจัดหลักสูตรมีความหมายต่อตัวเด็ก และสะท้อนวิถีชีวิตในชุมชนที่เด็กอาศัย

6. การประเมินผลเด็กหรือผู้เรียน เทคนิค วิธีการประเมินผล ควรมีความสอดคล้อง และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย มักนิยมใช้การประเมินผลหลากหลายรูปแบบประกอบกัน ตั้งแต่การสังเกต การสัมภาษณ์ พูดคุย การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ และการใช้แฟ้มผลงานเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

ในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย การเรียนรู้จำเป็นต้องมีความหมายต่อตัวเด็ก และสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของเด็ก กล่าวคือ การเรียนรู้จะมีความหมายกับตัวเด็กเมื่อเด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจและสามารถสร้างความสัมพันธ์ หรือเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้น การเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผ่านการทดลอง การสำรวจ และการทำงานร่วมกับเพื่อน เด็กจำเป็นต้องได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของตน ครูพึงระลึกเสมอว่า เด็กแต่ละคนมีความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น หลักสูตรจึงควรยืดหยุ่นได้และตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคน (นภเนตร ธรรมบวร, 2551, หน้า 50-52)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 30) กล่าวว่าไว้ว่า การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยหลักการที่หลากหลาย เช่น หลักการปลูกฝังจริยธรรม หลักการพัฒนาให้นักเรียน หลักการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษา และหลักการจริยธรรมกับการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดและนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ผกา สัตยธรรม (2550, หน้า 279) กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรมในตัวนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเพื่อให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ คำว่า คุณภาพ หมายถึง บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะเลี้ยงตนเองได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้สังคม และจะต้องมีคุณธรรมประจำตัวที่จะเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คือ ประกอบด้วย สมบัติที่จะช่วยให้เขามีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สงบสุขด้วยตนเอง และไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น รวมถึงมีคุณภาพ

ที่จะทำให้สังคมอยู่ด้วยความเจริญก้าวหน้า ไม่เบียดเบียนกัน เพราะบุคคลในสังคมเป็นคนดี มีความรู้ และคุณธรรมควบคู่กันไป

ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ชื่อตรง (2548, หน้า 4-6) ได้อธิบายเกี่ยวกับบรรดา ทรัพยากรทั้งหลายทั้งมวลมนุษย์ ถือว่ามีค่าและสำคัญมากที่สุด เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากร ที่สามารถเรียนรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อโลกมากมาย ส่วนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติดีนำความรู้ ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางที่ถูกที่ควร สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่าง ปกติสุข จึงสรุปความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างสงบสุข
2. ช่วยควบคุมความเจริญด้านวัตถุและจิตใจของมนุษย์ให้เติบโตไปพร้อม ๆ กัน
3. ช่วยสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้มนุษย์
4. ช่วยให้เราใช้ชีวิตสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา
5. ช่วยให้มนุษย์นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนมาสร้างสรรค์แต่สิ่งที่มีคุณค่า
6. ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ
7. ช่วยสร้างเสริมคนดีให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
8. ช่วยสร้างให้บุคคลในสังคมมีคุณธรรมประจำใจ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

ในการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือเด็กวัยใดก็ตาม เราควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก ในวัยนั้น ๆ เป็นสำคัญ การศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กจะช่วยให้เราเกิดความเข้าใจถึงธรรมชาติ และลักษณะพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถจัดประสบการณ์ จัดการเรียนการสอน และอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับพัฒนาการ

เด็กในวัยนี้จะเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์เพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลเป็นอย่างมากต่อการเจริญเติบโตของเด็ก พัฒนาการ ของเด็กในแต่ละช่วงอายุจะมีความแตกต่างกันและเป็นไปอย่างรวดเร็วมากในช่วงนี้ ซึ่งพัฒนาการ ในช่วงปฐมวัยนี้จะมีความหมาย และมีความสำคัญต่อชีวิตในช่วงต่อ ๆ เป็นไปอย่างมาก เพราะพัฒนาการในช่วงนี้จะดีมาน้อยเพียงไรนั้นจะมีผลและเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อพัฒนาการ ทางด้านบุคลิกภาพของเด็ก เมื่อเขาเจริญเติบโตขึ้น นักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อว่า แต่ละช่วงอายุ จะมีแบบแผนพัฒนาการที่คล้ายคลึงกัน และเด็กแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะ รวมทั้งอัตรา

การเจริญเติบโตไม่เท่ากัน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ตลอดจนชุมชนที่อยู่รอบด้าน จะมีส่วนช่วยให้พัฒนาการของเด็กบรรลุวุฒิภาวะเร็วขึ้น

ความหมายของคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี คุณธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข คุณธรรมมีหลายรูปแบบของค่านิยมเชิงจริยธรรม หรือจริยธรรมในรูปแบบของธรรมะ ทั้งนี้คุณธรรมยังหมายรวมถึง ค่านิยมในสังคม ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งคุณธรรมทั้งหลายเหล่านี้บางครั้งก็เป็นความรู้สึก เช่น หิริ โอตตตัปปะ เป็นต้น และบางครั้งก็เป็นพฤติกรรมจากการกระทำ เช่น การให้ทาน การมีสัมมาอาชีวะ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีบุคคลที่กล่าวถึงความหมายของคุณธรรมไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 8) ให้ความหมายของคำว่าคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์เป็นความดีงามเป็นมโนธรรม เป็นเครื่องประดับประดาใจ ให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี และเป็นเครื่องกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรู้สึกผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดี มีความสงบเย็นภายใน

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2550, หน้า 135) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลควรประพฤติ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น และคุณธรรมเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจกรรมทุก ๆ อย่าง จึงควรสร้างคุณธรรมให้เกิด ทั้งนี้เพื่อนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีและความสมบูรณ์ในชีวิต คุณธรรมจึงเป็นบ่อเกิดหรือปัจจัยให้เกิดคุณธรรมอื่น ๆ คือ เมื่อได้ฝึกฝนคุณธรรมอื่น ๆ ไปด้วย

ชัยพร วงศ์สุวรรณ (2540) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ดีงามที่ได้ประพฤติปฏิบัติจนเคยชิน เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม จากความหมายของคุณธรรม ดังที่ได้มีผู้กล่าวมานั้นพอสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม คุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดี ด้วยความรู้สึกในทางดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลส ซึ่งเป็นความไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มากด้วยกิเลส ซึ่งจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543, หน้า 115) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งทีบุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์มากและมีโทษน้อย สิ่งที่เป็นคุณธรรมในแต่ละสังคมอาจจะแตกต่างกัน เพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนา และการศึกษาของคนในสังคมนั้น

วิทวัฒน์ ชัดติยะมาน (2549) ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม เป็นสิ่งที่ดีงามที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำทางกายและวาจา ที่เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขได้ สรุปหลักธรรมทางศาสนาและคุณธรรม ประกอบด้วย คุณสมบัติที่เป็นความดีงาม ความถูกต้อง ซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจบุคคล ทำให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่น โดยไม่เบียดเบียนตนเอง หรือกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ดังนั้น ครูที่ประกอบด้วยคุณธรรมย่อมเป็นครูที่มีความเหมาะสมสำหรับความเป็นครู เป็นผู้ที่สมควรได้รับการยกย่องจากสังคมโดยทั่วไป นิสิตครูจึงควรนำหลักธรรมทางศาสนาและคุณธรรมที่ได้ศึกษาไปแล้วไปปฏิบัติ เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนาบุคลิกภาพ และจรรยาบรรณครูของตนเองต่อไป

ประภาศรี สีหอำไพ (2543, หน้า 7) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดีทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจ จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดี ย่อมได้รับผลของความดี คือ ความชื่นชมยกย่อง ในขณะที่การกระทำชั่ว ย่อมได้รับผลของความชั่ว คือ ความเจ็บปวดหรือความทุกข์ต่าง ๆ

บุญมี แทนแก้ว (2530) ได้สรุปความหมายของคุณธรรม คือ สิ่งทีพึงประสงค์สุดท้ายของบุคคลและสังคม จะเข้าถึงได้ต้องมีความรู้ดี ความรู้ถูกต้อง เพราะความรู้ดี ความรู้ถูกต้อง จะสามารถปลูกฝังนิสัยที่ดีได้

บัวหลวง แสงสว่าง (2548, หน้า 20) อธิบายว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งได้สั่งสมมาจากประสบการณ์ที่ดี เป็นคุณภาพของจิตใจ ที่ส่งเสริมให้จิตใจดีงาม จนประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เหมาะสมที่ควรและฝังอยู่ในจิตใจ ได้แก่

1. คุณธรรมทางสติปัญญา หมายถึง ความรู้ทางทฤษฎีและความรู้ทางปฏิบัติที่ส่งผลต่อความมีเหตุผลและการกระทำหน้าที่
2. คุณธรรมทางศีลธรรม หมายถึง ความมีจิตสำนึกในสิ่งที่ดีงามและเหตุผลของคุณธรรมทางศีลธรรม ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่เป็นคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม

วิเชียร ชานูตรบุญชริก (2545, หน้า 18) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม คือ ความดีที่อยู่ในใจของคนอันเป็นรากฐานแห่งพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความมีจริยธรรม พฤติกรรมของคนจะออกมาในรูปแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับคุณธรรมที่มีอยู่ในใจของคนนั้น คุณธรรมดังกล่าวนี้สามารถปลูกฝังและถ่ายทอดสู่กัน ได้ด้วยการศึกษาอบรมและให้เป็นแบบอย่างที่ดี แต่จะมีผล

มากนัก้อยต่างกันอย่างไรขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางจิตใจของผู้รับฟังดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นลักษณะจิตตั้ง (ต่างจิต ต่างใจ)

จากความหมายข้างต้นสรุปความหมายของคุณธรรมได้ว่า หมายถึง คุณงามความดีที่เกิดขึ้นจากการแสดงออก ทั้งทางด้านพฤติกรรมและทางจิตใจของมนุษย์ โดยมีความดีเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติและปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมที่ควร ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่การมีจริยธรรมที่ดีงาม ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีน่าเคารพนับถือ น่ายกย่อง และเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม เป็นการแสดงออกถึงความประพฤติและการปฏิบัติตามความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม เว้นในสิ่งที่ควรละเว้น กระทำในสิ่งที่ควรกระทำด้วยความฉลาด รอบคอบ รู้เหตุผล ปฏิบัติถูกต้องตามกาลเทศะ อันจะนำความรุ่งเรืองและความสงบสุขมาสู่สังคม ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของ จริยะ ว่าเป็นความประพฤติ กิริยาที่ควรปฏิบัติ ส่วนคำว่า ธรรม คือ คุณความดี หลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา ความเจริญ ความยุติธรรม ดังนั้น จริยธรรม จึงหมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม นอกจากนี้ยังมีบุคคลสำคัญให้ความหมายของจริยธรรมไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

พุทธทาสภิกขุ (2553, หน้า 95) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “จริยธรรม” แปลว่า เป็นสิ่งที่พึงประพฤติจะต้องประพฤติในส่วนศีลธรรมนั้นหมายถึง สิ่งที่กำลังประพฤติอยู่ หรือประพฤติแล้วจริยธรรม หรือ Ethics อยู่ในรูปของปรัชญา คือ สิ่งที่ต้องคิดต่องาน ส่วนเรื่องศีลธรรม Morality นี้ ต้องทำอยู่จริง ๆ เพราะเป็นปัญหาเฉพาะหน้า

สงวน กำเลิศทอง (2542, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติของบุคคล โดยมีค่านิยมทางศีลธรรมและคุณธรรมที่สังคมยอมรับเป็นปทัสถานในการวัด เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาแล้ว ทำให้สังคมยอมรับและให้การสนับสนุน และตัวผู้กระทำก็เกิดความพอใจในการกระทำของตนเอง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง การกระทำอันดีงามที่เกิดจากการมีคุณธรรมในเรื่องนั้น ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

พรนพ พุกกะพันธ์ (2542, หน้า 19) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติ และประพฤติเหมาะสมในสิ่งที่ถูกต้องซึ่งสังคมยอมรับ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ร่มเย็น

บัวหลวง แสงสว่าง (2548, หน้า 22) อธิบายไว้ว่า จริยธรรมประกอบด้วย คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือกิจที่ควรปฏิบัติ กับคำว่า ธรรม หมายถึง คุณธรรม ความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อรวมกันเป็น จริยธรรม จึงหมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม อันเกิดจากการมีคุณธรรมในจิตใจ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น จริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมภายนอก

สุนน อมรวิวัฒน์ (2544, หน้า 21-22) ให้ความหมายจริยธรรม หมายถึง แนวทางที่บุคคลพึงปฏิบัติ เพื่อทรงไว้ซึ่งความดีงามที่สังคมได้กำหนดความประพฤติไว้ว่า สิ่งใดดีถูกต้อง และสิ่งใดชั่ว ไม่ใช่การปฏิบัติที่ถูกต้อง จริยธรรมจึงเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกเป็นพฤติกรรม ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่สังคมต้องการ จัดได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 10) ให้ความหมาย จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติและการปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่า และพึงประสงค์

ทิสนา แคมมณี (2547, หน้า 47) ได้ให้ความหมายของ “จริยธรรม” หมายถึง ความประพฤติหรือการกระทำทางกาย ทางวาจา และทางใจ ที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งหลักเกณฑ์ มาตรฐานของความประพฤติที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ต่อสังคม เพื่อให้เกิดความสันติสุขในสังคม

เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (2551, หน้า 14) ให้ความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ไว้ว่า หมายถึง หลักการ ศีลธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พฤติกรรมอันดีงามที่ปลูกฝังอยู่ในตัวบุคคล สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่บุคคลในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นเกณฑ์ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ควรจะทำหรือไม่ควรทำ

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2547, หน้า 159-160) อธิบายว่า นักจิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม ต่างกันออกไป ดังนี้

นักจิตวิทยาจิตวิเคราะห์ เชื่อว่า จริยธรรม คือ สิ่งที่ได้รับจากการปลูกฝัง ขัดเกลา และพัฒนาขึ้นจากแรงขับพื้นฐานภายในจิตใจได้สำนึกของตน กระบวนการขัดเกลานั้นอยู่ในรูปของการเลียนแบบ ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะปรับตัวตามมาตรฐานพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในสังคม

นักจิตวิทยาปัญญานิยม เชื่อว่า จริยธรรม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดควบคู่กับสติปัญญาของมนุษย์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

นักจิตวิทยาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีความเชื่อว่า จริยธรรม คือ การควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ให้เข้ากับกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานความประพฤติได้ถูกต้องหรือดั่งงามตามที่สังคมกำหนด

Kohlberg (1976, p. 24) นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม ไว้ว่า หมายถึง ความรู้ที่รับผิดชอบว่าอะไรดีอะไรชั่ว โดยอาศัยมาตรฐานของการประพฤติในสังคมเป็นเกณฑ์ บุคคลจะพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์จนมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง จากพฤติกรรมนั้นจะเป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นผิดหรือถูก โดยอาศัยทฤษฎีแต่ละระดับของการพัฒนาทางจริยธรรมเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความถูกต้อง

Rest (1976, p. 6) ให้ความหมายของจริยธรรม ว่าจริยธรรมเป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองถึงจุดสุดยอดแห่งศักยภาพของเขา ไม่มีผลต่อผู้อื่น จริยธรรมเป็นรากฐานของสังคมและความเป็นมนุษย์ ถ้าหากใครกระทำการใดขึ้นมาด้วยความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองให้ถึงจุดสูงสุดของตนเอง ไม่ถือว่าเป็นคุณค่าของจริยธรรม

จากความหมายข้างต้นสรุปความหมายของจริยธรรมได้ว่า หมายถึง หลักการและแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของความดี มีคุณธรรม เสียสละ รอบคอบ และมีสติสัมปชัญญะรู้สึกตัวอยู่เสมอทั้งทางกาย วาจา และใจ ในสิ่งที่ถูกต้องและดั่งงามตามหลักการอยู่ร่วมกันในสังคม การกระทำเหล่านั้นจะต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไปในสังคม

ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

ยนต์ ชุ่มจิต (2546, หน้า 264-265) ได้อธิบาย คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์หรือมีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ต่อตนเอง

1.1 ทำให้ตนเองมีชีวิตที่สงบร่มเย็น ไม่ต้องเดือดเนื้อร้อนใจ ไม่ต้องอยู่อย่างหวาดระแวง เพราะตนเองไม่ได้เบียดเบียนผู้ใด มีแต่จะสร้างประโยชน์สุขแก่สังคมและผู้อื่น

1.2 ทำให้ตนเองมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตส่วนตัวและการทำงานอาชีพ มีความมั่นคงและก้าวหน้า

1.3 ได้รับการยกย่องสรรเสริญเทิดทูนบูชาจากคนทั่วไป

1.4 ครอบครัวยั่งยืน มีความสุข มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง

2. ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

2.1 ประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น สถาบันครอบครัวของตนได้รับการยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป สถาบันการศึกษาหรือสถาบันที่ประกอบธุรกิจมีชื่อเสียง ทำให้บุคคลอื่นศรัทธาเลื่อมใส สถาบันหรือหน่วยงานที่ตนเองสังกัดมีความเจริญก้าวหน้า ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะสมาชิกทุกคนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมอันดีงาม

2.2 ประโยชน์ต่อชุมชน เช่น สังคมได้รับความสงบสุข เพราะทุกคนเป็นคนที่มีคุณธรรม และสังคมได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องรวดเร็ว เพราะสมาชิกทุกคนต่างกระทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ

3. ประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง เช่น สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความมั่นคง เพราะประชาชนมีความจงรักภักดีและเห็นความสำคัญของสถาบันดังกล่าวอย่างแท้จริง และขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ มีความมั่นคงถาวร เพราะทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้และเต็มใจยึดถือปฏิบัติตาม

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2550, หน้า 15) กล่าวว่า จริยธรรมจะเน้นหนักลงไปในชีวิตที่เป็นมโนธรรมที่ละเอียดอ่อนร่มเย็น จะทำให้มนุษย์ให้เกียรติกัน ไม่ดูหมิ่นกดขี่คนยากจน หรือผู้ที่ด้อยกว่า ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ดูแลเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เด็ก สตรี และผู้สูงวัย ซึ่งเป็นบุพการีของตนเอง จริยธรรมจะสอนให้เราอ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ดีกับคนทั้งหลาย ไม่เย่อหยิ่งหยาบกระด้าง อวดใหญ่อวดโตโอหัง กระด้างกระเดื่อง หรือแสดงกริยาก้าวร้าวกับผู้อื่น จริยธรรมสอนให้เราลดทิฐิมานะลง จงแข็งแรงแต่อย่างแข็งกระด้าง เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความเป็นจริง ไม่ประมาท ไม่หลงตัวเองว่าเป็นผู้เลิศเลอ และสำคัญกว่าใครทั้งหมด

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 20) ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งในมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 6 ประการ

1. ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ
2. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต
3. ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที
4. ผู้เรียนมีเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว
5. ผู้เรียนมีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
6. ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ได้กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล มีนโยบาย ดังนี้

1. การพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
2. การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ
3. การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดำรง
4. การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ
5. การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ ความรู้ ความคิด ความประพฤติกุศล และคุณธรรมของคน
6. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้ของสังคมไทย
7. การสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้และการเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้
8. การส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ชุมชนชาติและสิ่งแวดล้อม บนฐานของศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย
9. การกำจัด ลด ขจัดปัญหา ทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดและ/หรือคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ด้อยโอกาส และศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทย
10. การพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและพัฒนาประเทศ
11. การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทย

จากนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ทุกนโยบายและแผนพัฒนาที่กำหนดขึ้น ต่างเน้นที่ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขนั่นเอง

จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า จริยธรรม เป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ไม่มีการเอาัดเอาเปรียบ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อตนเองและสังคม เพราะจริยธรรมช่วยพัฒนาจิตใจให้คิดดี ทำดี สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในประเทศด้วยความสงบสุข

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรม

การพัฒนาคุณธรรมของมนุษย์ มีการพัฒนาเป็นลำดับจากวัยทารกจนถึงตลอดชีวิต ต้นกำเนิดของแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางคุณธรรม มาจากอิทธิพลของสังคมและพันธุกรรม คำว่า สังคม ในที่นี้หมายถึง สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กทั้งที่เป็นบุคคล และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติอื่น ๆ ส่วนพันธุกรรม ได้แก่ ความสามารถในการรู้คิด และพัฒนาขึ้นตามลำดับขั้นอายุ วุฒิภาวะ หรือประสบการณ์ที่ผู้นั้นประสบอยู่ การพัฒนาทฤษฎีที่สำคัญแบ่งเป็น 3 แนวทางใหญ่ คือ (ประภาศรี สีหอำไพ, 2543, หน้า 29-37)

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory) ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของ Freud เชื่อว่า ามมนุษย์ในสังคมจะเรียนรู้ความรับผิดชอบชั่วดีจากสิ่งแวดล้อมสังคม จนมีเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติเองโดยอัตโนมัติ มีความรู้สึกละอายใจตนเองเมื่อประพฤติผิด เมื่อสำนึกแล้วจะไม่ประพฤติซ้ำอีก โดยมีการควบคุมภายนอก จึงเป็นบทบาทของการศึกษา ในการพัฒนาจิตใจของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างคนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่ระบบเศรษฐกิจ และสังคมต้องการ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) เป็นกระบวนการทางสังคม โดยการซึมซับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม โดยยึดหลักการเรียนรู้ คือ การสังเกตเลียนแบบจาก ผู้ใกล้ชิด เพื่อแรงจูงใจได้แก่เป็นที่รักและยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกัน และเป็นที่ยอมรับว่า สถานศึกษาเป็นที่เหมาะสมในการกล่อมเกลาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเติบโตขึ้น เป็นผลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ โดยต้องจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาให้เอื้อต่อการปลูกฝัง และเสริมสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive theory) แนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ คือ คุณธรรมเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตน สัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาคุณธรรมจึงต้อง พิจารณาถึงเหตุผลทางคุณธรรม ตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลด้วย ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ ของสถาบันศึกษาที่ต้องบูรณาการการสอนด้านคุณธรรมที่เหมาะสมในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามระดับด้านสติปัญญาและวุฒิภาวะ นักจิตวิทยาที่สนใจศึกษาในแนวทฤษฎี พัฒนาการทางสติปัญญา คือ Piaget และ Kohlberg

Piaget (1960) ได้กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของมนุษย์ เกิดจากแรงจูงใจ ในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาเหตุผล เชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมได้พัฒนาขึ้น ตามลำดับ พัฒนาการคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้น และสามารถ นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ ดังนี้

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ) เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อม และระบบกฎเกณฑ์ได้ แต่ยังมีความต้องการทางกายซึ่งต้องการการตอบสนอง ดังนั้น การกระทำจะพึงกระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง โดยที่ไม่คำนึงถึงผู้อื่น
2. ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง (ระหว่างอายุ 2-8 ขวบ) เด็กจะสามารถรับสภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ โดยเห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามโดยไม่สนใจถึงผลที่จะตามมา
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (ระหว่างอายุ 8-10 ขวบ) เด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาสูงขึ้น คลายความเกรงกลัวอำนาจจากภายนอก สามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และประสบการณ์ประกอบการตัดสินใจ สามารถประเมินความถูกต้องโดยดูจากเจตนาของผู้กระทำ และตั้งเกณฑ์ของตนเองได้

Kohlberg (1976) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ทำการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget ทำให้พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-conventional level) เด็กในระดับนี้จะตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น ในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือตน ระดับนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 2-10 ขวบ แบ่งได้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (The punishment and obedience orientation) เด็กจะปฏิบัติตามผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าตน เพราะกลัวการถูกลงโทษ เช่น ไม่กล้าหนีเรียนเพราะกลัวครูตักคะแนน เป็นต้น (พบในเด็กอายุ 2-7 ขวบ)

ขั้นที่ 2 ขั้นหลักการแสวงหารางวัล (The instrumental relativist orientation) เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์เพราะเห็นว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้ได้สิ่งที่ต้องการ โดยมุ่งการตอบแทนทางกายและวัตถุมากกว่าในเรื่องของนามธรรม (พบในเด็กอายุ 7-10 ขวบ)

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) เด็กในระดับนี้จะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับ จะเลียนแบบหรือคล้อยตามบุคคลในกลุ่ม เพื่อปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในขณะนั้น ระดับนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 10-16 ปี แบ่งได้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ขั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (The enter personal) เด็กจะกระทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่น จะเห็นด้วยและพอใจ เพื่อการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน โดยจะกระทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมอย่างเคร่งครัด (พบในเด็กอายุ 10-13 ปี)

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (The law and order orientation) ในระดับนี้บุคคลจะเข้าใจในกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานของสังคม ถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมอย่างเคร่งครัด (พบในเด็กอายุ 13-16 ปี)

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post conventional level) ในระดับนี้บุคคลจะตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง พิจารณาลักษณะต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง และกว้างขวาง หลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม แบ่งได้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามคำมั่นสัญญาหรือมีเหตุผลเคารพตนเอง (Social contract legalistic orientation) บุคคลจะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก เคารพตนเอง เคารพมติที่มาจาก การลงความเห็น มีเหตุผล ถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่ (พบในผู้ที่มีอายุ 16 ปี ขึ้นไป ได้แก่ วัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่)

ขั้นที่ 6 ขั้นทำตามหลักอุดมคติสากล (The universal ethical principle) บุคคลจะคำนึงถึงคุณค่าของความถูกต้อง โดยคำนึงถึงเหตุผลอย่างกว้างขวาง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และปฏิบัติตามความถูกต้องนั้นอย่างไม่หวั่นไหว มีความละเอียดต่อการทำความชั่ว

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางคุณธรรม สรุปได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะเกิดขึ้น และเป็นไปตามวุฒิภาวะช่วงวัยของแต่ละคน ซึ่งจะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและสังคมที่อยู่ใกล้ตัว เกิดการเรียนรู้และยอมรับในกฎเกณฑ์ จารีตประเพณีที่บุคคลใกล้ชิดอยู่ สิ่งเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญา ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

องค์ประกอบของคุณธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 9) ได้เสนอองค์ประกอบทางคุณธรรมไว้ 3 ประการ คือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ (Moral reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้โดยการคิด
2. ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral attitude and belief) คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะนำคุณธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ
3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูก หรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2543, หน้า 48) ได้อธิบายว่า คุณธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ประกอบด้วย องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับ ความเข้าใจเป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคล ชาติใดไร้ระเบียบวินัยย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น จึงควรประพฤติตามจารีตประเพณีของสังคม

2. สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม มีวัฒนธรรม อันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. อิสระเสรี (Autonomy) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระ สามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขอยู่ในระเบียบวินัยและสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเอง และชักนำตนเองให้อยู่ในธรรมนองรองธรรม สามารถปกครองตนเองได้

ธีราพร กลุณานันท์ (2544, หน้า 8) กล่าวถึงองค์ประกอบทางจริยธรรมไว้ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติของความรู้ คือ ความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงาม ความสามารถในการตัดสินใจ แยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด โดยใช้ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม ในการตัดสินใจว่าพฤติกรรมใดดี ถูกและควร พฤติกรรมใดไม่ดี ไม่ถูกหรือไม่ควร เป็นต้น

2. มิติของความรู้สึก คือ ส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ ความพึงพอใจ ความเลื่อมใส ศรัทธา ความนิยมยินดีที่จะรับ และนำจริยธรรมนั้น ๆ มาเป็นแนวปฏิบัติ

3. มิติด้านความประพฤติ คือ เป็นส่วนของการแสดงพฤติกรรมต่อตนเองต่อผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นว่า ถูกหรือไม่ถูก ควรหรือไม่ควรเพียงใด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะคติ และเหตุผล แสดงออกมาให้เห็นเป็นพฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของบุคคลนั้น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน หากบุคคลใดขาดคุณธรรม จริยธรรมในการใช้ชีวิต ก็ยากที่จะสามารถก้าวไปถึงความสำเร็จแห่งตน และวิชาชีพของตนได้อย่างสมบูรณ์

หลักการสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) เป็นหลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็ก 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา เพื่อให้เด็กและคนได้พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ

และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม เราจึงต้องนำหลักการสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีดังนี้ การมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต และยอมรับความผิดพลาดของตนเอง การมีความเมตตากรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน การรู้จักประหยัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5-6)

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ คือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตร ได้แก่

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

และมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

สุภรณ์ สภาพงศ์ (2538, หน้า 32) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาว่า ถ้าเปรียบคุณธรรม จริยธรรมเป็นเหมือนต้นไม้ ก็จะต้องปลูกฝังความเจริญงอกงามได้ง่ายที่สุด เพราะเพียงแต่รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ต้นไม้ก็จะเจริญเติบโตงามสะพรั่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่คุณธรรม จริยธรรมไม่ใช่ต้นไม้ มันเป็นเพียงนามธรรม จึงยากเหลือเกินที่เราจะสร้างให้เกิดขึ้นและฝังอยู่ในจิตใจมนุษย์ บางครั้งมีแล้วยังแปรเปลี่ยนไปเป็นอื่น ยากที่จะยั่งยืน ดังพุทธวจนะที่ว่า ทุกอย่างในโลกนี้ย่อมเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปในที่สุด ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับคนจึงเป็นเรื่องใหญ่ ทำยาก และน่าเบื่อ แต่ก็เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายไม่ควรมองข้ามคุณธรรม จริยธรรมจะเกิดในจิตใจของคนได้ ต้องเกิดจากปัญญาที่ช่วยให้เห็นความจริง เห็นสังขธรรมด้วยตัวบุคคลเอง ไม่ใช่เกิดจากการท่องจำ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในเด็กและเยาวชน จึงควรเป็นไปตามธรรมชาติเป็นปกติ ควรหลีกเลี่ยงการสั่งหรือการบีบบังคับ ควรทำโดยการสอนตรง ๆ แต่ค่อยเป็นค่อยไปอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นพื้นฐานความรัก ความเข้าใจ ให้มีเสรีภาพ และโอกาสเด็กในการคิดใช้ปัญญา ให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกจากภายในจิตใจสู่ภายนอก คือ กายและวาจา และการฝึกกาย วาจา เพื่อจิตใจที่สมบูรณ์และมุ่งสู่ชีวิตอันสงบ

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย มี 8 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 5)

ความขยัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า ขยัน คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร ใฝ่งาน มีความพยายาม ไม่ทอดทิ้งกล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

กรณีการ ภิรมรัตน์ (2548, หน้า 6) กล่าวว่า ความขยันมั่นเพียร หมายถึง มีความมานะพยายาม เอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือต้องการ

อัมพร เรื่องศรี (2547, หน้า 35) ให้นิยามว่า ความขยัน คือ การใช้ความพยายามอย่างสม่ำเสมอในการปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความเข้มแข็ง อดทน มานะ บากบั่น ไม่ทอดทิ้ง

พิไลพร ก้องสมุทร (2549, หน้า 9) กล่าวว่า ความขยันมั่นเพียร หมายถึง การมีความตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จ มีความมานะพยายาม และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความขยันได้ว่า หมายถึง ความมีมานะอดทนในการปฏิบัติงานนั้น ๆ จนสำเร็จ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและความลำบาก มีความแน่วแน่และใส่ใจต่องานอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างสมบูรณ์

ความประหยัด

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า ประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

1. การประหยัดเวลา ได้แก่ การรู้คุณค่าของเวลา รู้จักวางแผนของตนเองและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด มียอมให้เวลาหมดเปลืองไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่นำมาให้เป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ ในการหาความรู้ในการสร้างความดี ในการศึกษาเล่าเรียน ในการสร้างสมรรถภาพ ในการสร้างอำนาจ ในการสร้างทรัพย์ การทำงานอดิเรก ช่วยเหลืองานบ้านชุมชนและสังคม

2. การประหยัดทรัพย์ เป็นการรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด เหมาะกับรายรับ มีการออม ยับยั้งความต้องการของตนอันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม การรู้จักใช้ทรัพย์ให้ถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่

- 2.1 พยายามจ่ายทรัพย์เท่าที่จำเป็น ให้สมควรแก่อัตภาพ
- 2.2 การรู้จักการกำหนดรายจ่ายให้พอเหมาะพอควรแก่กำลังทรัพย์
- 2.3 การรู้จักเก็บรวบรวมรายได้อันสมควรเก็บไว้เป็นทุนสำรอง
- 2.4 ทำทรัพย์ที่มีอยู่ให้เจริญงอกงาม
- 2.5 คุ้มครองรักษาให้ปลอดภัย

- 2.6 บุรณะของเก๋ออันควรบุรณะให้กลับไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่
- 2.7 ใช้และถนอมของใช้และทรัพย์สินให้คงคุณค่าและประโยชน์นาน
- 2.8 รู้จักทำของใช้เอง อย่าคิดแต่จะซื้อหรือจ้างเขาทำไป
- 2.9 ไม่ใช้จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อให้หมดเปลืองโดยเปล่าประโยชน์
- 2.10 ไม่บำรุงบำเรอความสุขสนุกจนเกินไป
- 2.11 ขยันหาทรัพย์สินใหม่มาเพิ่มเติม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 24) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า ประหยัด หมายถึง การที่นักเรียนใช้ทรัพย์สินและสิ่งของ ทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ตามความจำเป็น เลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ สิ่งจำเป็น และรู้จักเก็บออม รวมถึงการรู้จักแบ่งเวลา และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2550, หน้า 14) กล่าวว่า การประหยัด หมายถึง การรู้จักออม ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตัวและสังคมรู้จักประมาณตนในการใช้จ่าย 4 ในการดำรงชีวิต ตามความจำเป็น เลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ สิ่งจำเป็น และรู้จักเก็บออม รวมถึงรู้จักแบ่งเวลา และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความประหยัดได้ว่า หมายถึง การรู้จัก อุดออม ทรัพย์สิน เวลา และรู้จักใช้ของอย่างรู้คุณค่าอยู่ในความพอดี เลือกซื้อสิ่งของที่มีประโยชน์ ไม่มีโทษ รู้จักรักและหวงแหน ประมาณตนและเห็นคุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของใช้ ของส่วนรวมและส่วนตน การรู้จักแบ่งเวลาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความเหมาะสม

ความซื่อสัตย์

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกสำเอียง หรืออคติ ไม่ใช้ เล่ห์กลกลโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

อมรรัตน์ เทพกำปนาท (2549, หน้า 3) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่จำเป็น ต่อทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็ความซื่อสัตย์ในระดับไหนก็ตาม จะมีการปลูกฝังหรือสอนเยาวชน รุ่นหลังให้ประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะหากคนใดในสังคมขาดคุณธรรมซื่อสัตย์เมื่อใด สังคม ก็จะวุ่นวายไม่สงบ คนจะเอารัดเอาเปรียบกัน และเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมาก มีนิยามความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การปฏิบัติกาย วาจา ใจ ที่แสดงออกมา อย่างตรงไปตรงมา ด้วยความจริงใจ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวงผู้อื่น ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ประพฤติชอบถูกต้องตามธรรมเนียมคลองธรรม และกฎหมายบ้านเมือง

ประกาศรี สี่ห้าไพ (2543, หน้า 65-66) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ ไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น รวมไปถึงสังคมประเทศชาติ หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญา แบบแผน กฎหมายที่ถูกต้องดีงาม ประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง

บุญศักดิ์ แสงระวี (2541, หน้า 139) อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จะมีพฤติกรรมปรากฏอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. ความมีสติจะ คือ การแสดงออกที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการนึกคิดกับการพูด และการกระทำ เช่น พูดและทำตรงกับสิ่งที่คิด คิดอย่างไรและทำอย่างนั้น ไม่เรรวนเปลี่ยนไป เปลี่ยนมา และเคยพูดไว้อย่างไรครั้งต่อไปก็พูดอย่างนั้น
2. ความจริงใจ คือ การแสดงออกใด ๆ ต่อบุคคลอื่นด้วยความรู้สึกแบบตรงไปตรงมา หวาดระแวงจนไม่อาจมอบความรู้สึกดี ๆ ต่อบุคคลอื่นได้ หรือทำให้การแสดงออกและการกระทำ เบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง
3. ความน่าไว้วางใจหรือน่าเชื่อถือ คือ การกระทำตนให้เป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจ ของบุคคลอื่นเสมอ

ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมุ่งหมาย ซื่อตรง (2548, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนทางกาย วาจา และใจที่ตรงไปตรงมา ไม่แสดงความคิดโก่ง ไม่หลอกลวง ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น ล้วนวาจาจะทำงานสิ่งใดก็ต้องทำให้สำเร็จเป็นอย่างดี ไม่กลับกลอก มีความจริงใจต่อทุกคนจนเป็นที่ไว้วางใจของทุกคน

อมรรัตน์ เทพกำปนาท (2549, หน้า 3) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่จำเป็นต่อทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็ความซื่อสัตย์ในระดับไหนก็ตาม จะต้องมีกรปลูกฝังหรือสอนเยาวชนรุ่นหลังให้ประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมข้อนี้เมื่อใด สังคมก็จะวุ่นวาย ไม่สงบ คนจะเอาใจเอาเปรียบกัน และเห็นแก่ตัวมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความซื่อสัตย์ได้ว่า หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น คือ จะต้องมิสัจจะพูด และทำตรงกับสิ่งที่คิด คิดอย่างไรและทำอย่างนั้น มีความจริงใจ แสดงออกกับผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา ไม่แสร้งหรือแกล้งทำ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และมีความน่าเชื่อถือ ต้องกระทำตนให้เป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจกับบุคคลอื่นเสมอ ไม่คิดโก่งหรือเอาเปรียบผู้อื่น

ความมีวินัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ และตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเอง และสังคม

พิไลพร ก้องสมุทร (2549, หน้า 7) ได้กล่าวถึงความมีระเบียบวินัยไว้ว่า หมายถึง การรู้จักทำตามข้อตกลงของกลุ่ม การรู้จักจัดสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมถึงการแต่งกาย ให้ถูกระเบียบ การเป็นคนตรงต่อเวลา รู้จักควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม เช่น การทิ้งขยะให้ถูกที่ และมีมารยาทการฟัง การพูดให้ถูกกาลเทศะ

ชม ภูมิภาค (2525) กล่าวว่า การปลูกฝังการมีระเบียบวินัยต้องให้ทั้งหลักการ และหลักปฏิบัติ โดยมีหลักเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ดังนี้

1. ความมีวินัยช่วยประหยัดเวลา และทำให้งานสำเร็จเรียบร้อย
2. ผู้มีวินัยในตนเองต้องมีความตรงต่อเวลาและหน้าที่
3. การมีวินัยในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้
4. การมีวินัยทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
5. การขาดระเบียบวินัยทำให้เป็นผลเสียแก่งานและตนเอง

นอกจากนั้นยังจะต้องมีความรู้ความสามารถในสิ่งต่อไปนี้ คือ รู้จักลักษณะ และเห็นคุณค่าของความมีวินัย ปฏิบัติตนเป็นนิสัยและมีวินัยในตนเอง รู้จักปรับปรุงแก้ไขนิสัย ที่บกพร่องของตนเอง ตลอดจนสามารถบอกประโยชน์ของความมีวินัยได้

ชุติมา สัจจานนท์ (2540, หน้า 84) กล่าวว่า การมีวินัยเป็นการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั้น วินัยเป็นสิ่งจำเป็น วินัยเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เจริญด้วยคุณธรรม ช่วยควบคุมชีวิตจิตใจของคน ให้อยู่ในระเบียบอันดีงาม มีความสามัคคีพร้อมเพรียงและช่วยสร้างความเจริญให้ตนเองและสังคม

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความมีวินัยได้ว่า หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตน ตามข้อตกลงที่สังคมกำหนดไว้ ทุกคนต้องรับรู้และปฏิบัติอย่างจริงจัง ต้องรู้จักควบคุมตนเอง ให้อยู่ในกรอบของความถูกต้อง ความดีงาม ซึ่งความมีวินัยจะช่วยค้ำชูจิตใจของคนเราให้อยู่ใน ระเบียบอันดีงาม เมื่อทุกคนในสังคมปฏิบัติตาม จะส่งผลให้สังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมี ความสุขสงบ

ความสุภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า สุภาพ คือ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้มีมารยาทดีงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

จรัส แก้วเป็ง (2547, หน้า 74) กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกจากพระสงฆ์ ครู-อาจารย์ จะเป็นไปในลักษณะสำรวมและนอบน้อม และมีพฤติกรรมแสดงออกต่อผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ก็แสดงถึงการมีสัมมาคารวะทั้งการพูด วาจา และกิริยาท่าทาง

บุญมี แทนแก้ว (2541, หน้า 124-125) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้มีจริยธรรมทางวาจา ควรเป็นผู้ที่พูดจาด้วยคำสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล เป็นต้น ซึ่งคุณภาพเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่เราคนไทยควรยึดถือ เป็นเครื่องมือปฏิบัติในสังคม ความสุภาพย่อมหมายถึงกิริยามารยาท การพูดจาที่ทักทายที่ปฏิบัติได้แสดงออกมาให้เห็นถึงคุณลักษณะภายในอันดีงาม ได้แก่ การอ่อนน้อม ถ่อมตน การพูดคุยด้วยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ไม่มีคำหยาบเจือปน การรู้จักเสียสละ การให้อภัยผู้อื่น การรู้จักคำกล่าวขอโทษเมื่อกระทำผิด หรือการขอร้องให้ผู้อื่นกระทำตาม ย่อมเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นทั่วทุกชนชั้น ดังนั้น ไม่ชนชาติใดก็ตาม ถ้าได้ปฏิบัติตนอยู่ในความสุภาพ สังคมย่อมมีความสงบสุขร่มเย็น น่ายุ่่น่าอาศัย ประเทศชาติก็จะมีแต่ความเจริญก้าวหน้าเทียบเท่าอารยประเทศอย่างแท้จริง

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความสุภาพได้ว่า หมายถึง การแสดงออกทางกิริยามารยาทที่สำรวมและนอบน้อม มีสัมมาคารวะทั้งการพูดวาจา และกิริยาท่าทาง ซึ่งความสุภาพเป็นคุณสมบัติของผู้ที่มีจริยธรรมทางวาจา เป็นสิ่งที่คนเราในสังคมควรยึดถือและนำมาปฏิบัติต่อกัน เช่น การอ่อนน้อมถ่อมตน การพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพอ่อนหวาน การรู้จักเสียสละ การให้อภัยผู้อื่น สังคมย่อมมีแต่ความสงบสุขและน่ายุ่่น่าอาศัยยิ่งขึ้น

ความสะอาด

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า สะอาด คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกลั่นจิตไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

สุวาวีโรจน์ จันลา (2547, หน้า 57) กล่าวว่า การดูแลรักษาห้องเรียน อาคารเรียน รวมทั้งสภาพภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัยจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เพื่อความสุขในการเรียนของนักเรียนและครูผู้สอน การปลูกฝังเยาวชนให้มีความตระหนักในการรักษาความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ในสังคมร่วมกัน เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด ดังนั้น สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปลูกฝังในการรักษาความสะอาด

เครื่องแต่งกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย การทำความสะอาดห้องนอนด้วยตนเอง และสภาพแวดล้อมภายในบ้าน และชุมชนส่วนโรงเรียน อาคารเรียนหรือติดคำขวัญ ข้อความชักชวนให้รักษาความสะอาดบริเวณ และแจ้งแนวนโยบายการรักษาความสะอาดโรงเรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำนึกในการรักษาความสะอาด

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความสะอาดได้ว่า หมายถึง การดูแลรักษาความสะอาด เพื่อให้ปลอดภัยจากสิ่งที่จะมารบกวนให้เกิดอันตราย เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สภาพบรรยากาศในบ้านต้องสะอาดและปลอดโปร่ง ชุมชน โรงเรียน สถานที่ราชการต่าง ๆ ซึ่งการปลูกฝังในเรื่องของความสะอาดนั้น ควรปลูกฝังเด็กและเยาวชนเห็นคุณค่า และมีความตระหนักในการรักษาความสะอาดว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในกรดำรงชีวิตประจำวัน

ความสามัคคี

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า สามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทุ่มเทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

สุมาลี สุจินดา (2546, หน้า 5) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือทำกิจกรรมให้สำเร็จ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2544, หน้า 7) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันทำกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี รับผิดชอบ รักหมุ่คณะ

เทิดทูน สุจารี (2544, หน้า 8) กล่าวว่า ความสามัคคีเป็นการที่ทุกคนพร้อมกายและความคิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จโดยไม่มีการเกี่ยงงานหรือชิงดีชิงเด่นกัน

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความสามัคคีได้ว่า หมายถึง การร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย รับผิดชอบมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ชิงดีชิงเด่นกัน ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ โดยเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้งานที่ทำบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน ด้วยความพร้อมเพรียงและไม่เกี่ยงงาน

ความมีน้ำใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 5) กล่าวว่า มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ

และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดียวร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือ สังคม ด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ให้เกิดขึ้นในชุมชน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 380) ให้ความหมายของคำว่า มีน้ำใจ หมายถึง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

พ่องศรี สามศรีทอง (2548, หน้า 36) ให้ความหมายของความมีน้ำใจ หมายถึง อุปนิสัยใจคอแท้ ๆ ของคนที่รู้จักระลึกถึงนิสัยผู้อื่น เรียกว่า ความมีน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้นเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือเรียกว่า มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มีน้ำใจต่อคนรอบข้าง เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือก็รับเป็นภาระให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกให้นั่งแก่เด็ก สตรี คนชราบนรถประจำทาง คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเมตตากรุณาเป็นพื้นฐาน ที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยไม่หวังผลตอบแทน

ถกทิพย์ แก้วพรหม (2545) กล่าวว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีน้ำไมตรีที่ดีต่อกัน จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ เป็นต้น ถิ่นว่าเป็นการแสดงน้ำใจจึงไม่วัดกันด้วยเงิน บางคนมีเงินมาก อาจเลี้ยงน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีตระหนี่ตระหนียว ไม่ยอมสละเงินโดยที่ไม่รับประโยชน์ตอบแทน

จากความหมายข้างต้น สรุปความหมายของความมีน้ำใจได้ว่า หมายถึง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ร้อนโดยไม่หวังผลตอบแทน ความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่ทุกคนทำได้ ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะเป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ได้ เราได้แสดงความมีน้ำใจแล้ว เช่น การลูกให้เด็ก สตรี และคนชรา นั่งบนรถประจำทาง

การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย

หลักการสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)

หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็ก 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา เพื่อให้เด็กและคนได้พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม

เราจึงต้องนำหลักการสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีดังนี้ การมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต และยอมรับความผิดพลาดของตนเอง การมีความเมตตากรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน การรู้จักประหยัด

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ คือ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตร ได้แก่

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กสรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) คือ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กให้มีศักยภาพครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา โดยยึดหลักกระบวนการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก โดยผ่านผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และชุมชน เป็นผู้ให้การสนับสนุน เพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตของเด็กมีคุณภาพและมีความสุข

บทบาทผู้สอนระดับปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 111-115) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพเด็กนั้นมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเด็กเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม ศักยภาพของตนเอง และหลักทางวิชาการในการผลิต กระทำหรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธี

การศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้และการพัฒนาตนเอง จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มตามศักยภาพ และความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็ก ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มตามศักยภาพ

2. บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

เยี่ยมลักษณ์ อุดการณ (2542) กล่าวว่า การสังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภาคภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอน และพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ควรมีบทบาทหน้าที่ คือ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ และเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็นต้องมีการอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. บทบาทชุมชน

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา โดยให้การประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

4.1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม ชมรมผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

4.3 ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

สรุปได้ว่า บทบาทผู้สอนระดับปฐมวัย เป็นบทบาทที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งเด็กจะเรียนรู้และซึมซับจากพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้นกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้เสริมสร้างการเรียนรู้ โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เด็กจะต้องเป็นผู้กำหนดด้วยตนเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกัน โดยมีการส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลจากสภาพสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวเด็กมาเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ให้เด็กได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ปัญหา เด็กจะได้พัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเด็กเอง และจะต้องส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีวินัยในตนเอง ซึ่งในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับเด็กปฐมวัยนั้น พ่อแม่และผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน พร้อมทั้งจะร่วมมือและเอาใจใส่อย่างจริงจัง มีความรักความอบอุ่นเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และในส่วนของชุมชนจะต้องให้ความสำคัญในการจัดระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กตามความเหมาะสมอย่างจริงจัง ทั้งในภาครัฐและเอกชน

การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงสภาพการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ดังต่อไปนี้
อดิศร จันทรสุข (2548) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น ควรเริ่มต้นที่บ้านเป็นสำคัญเพื่อเป็นการปูพื้นฐาน พ่อแม่ควรจะทบทวนบทบาทของตนเอง

เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น และพ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก หากทำให้เด็กจะประสบความสำเร็จในชีวิตเบื้องต้นไปแล้วครั้งหนึ่ง โรงเรียนเป็นแหล่งที่สอง รองจากบ้านที่มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะครูอาจารย์ นับได้ว่าเป็นหัวใจในบรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการจัดการศึกษา เพราะครูอาจารย์ เป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ถึงแม้จะมีปรัชญาการศึกษาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ย่อมไร้ความหมายถ้าครูไม่นำไปใช้ หรือปฏิบัติ ดังนั้น ครู อาจารย์จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรมรองจากทางบ้าน นอกจากนั้น สถาบันการเมืองก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็ก และเยาวชนด้วยเช่นกัน เพราะผู้นำไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านก็ตาม ย่อมมีส่วนในเรื่องนี้อย่างยิ่ง เพราะผู้ใหญ่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ปฏิบัติตาม หากผู้ใหญ่ขาดคุณธรรมแล้ว เด็กและเยาวชนเหล่านี้ก็จะถือเป็นแบบอย่าง ดังนั้น ผู้ใหญ่ควรคิดก่อนทำ เพราะการกระทำในวันนี้จะเป็นผลในวันข้างหน้า

จตุพร ศิลาเดช (2543, หน้า 18) ได้เสนอแนะหลักการพัฒนาคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนไว้ว่า ครอบครัวและโรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้ทางโรงเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนทุก ๆ ด้าน เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน นอกจากนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณธรรมที่ถูกต้องแก่เยาวชนในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม เป็นการพัฒนาคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยพื้นฐานหลักเริ่มที่ครอบครัว ซึ่งครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด จากนั้นจะเป็นโรงเรียนซึ่งเป็นบ้านหลังที่สองของเด็ก ที่เด็กจะต้องไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้น ครอบครัวและโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในหลักการจัดกิจกรรมอย่างสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากสถาบันครอบครัวเกี่ยวกับตัวเด็ก เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมในตัวเด็กอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ ในสังคม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ นับว่ามีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณธรรมที่ถูกต้องแก่เยาวชน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

เพศ

จากการศึกษา พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น ในด้านการปฏิบัติงาน แม้ว่าในปัจจุบันความแตกต่างในแง่ความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะน้อยลงทุกที แต่ความแตกต่างระหว่างเพศก็ยังคงเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะตั้งแต่เกิด ผู้หญิงกับผู้ชายต่างมีโลกทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น การเรียนรู้บทบาท ความคาดหวังทางสังคม ค่านิยม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบ หรือลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกอบรมสั่งสอน อันมีผลไปถึงบทบาททางสังคม งานอดิเรก กีฬา การพักผ่อน และความคาดหวังในอาชีพ (ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี, 2532, หน้า 59) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมปอง โภธิระนิมิต (2558) ในงานวิจัยความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านคลองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศ พอสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตลักษณะ และพฤติกรรมและการเลี้ยงดู ส่งผลให้เพศชายมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง อดทน ว่องไว ส่วนเพศหญิงจะมีความอ่อนโยนนุ่มนวล ละเอียดย และรอบคอบกว่าเพศชาย และ Daniel (n.d., p. 661 อ้างถึงใน อัมพร เรื่องศรี, 2547) กล่าวว่า อารมณ์การตัดสินใจ ความรู้สึกพึงใจ มีผลกระทบต่อความรู้สึกพึงพอใจของเพศชายมากกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับวิล ดั้งจิตสมคิด (2539, หน้า 61) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น ควรเริ่มต้นที่บ้านเป็นสำคัญเพื่อเป็นการปูพื้นฐาน พ่อแม่ควรจะทบทวนบทบาทของตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น และพ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก หากทำให้เด็กจะประสบความสำเร็จในชีวิตเบื้องต้นไปแล้วครั้งหนึ่ง โรงเรียนเป็นแหล่งที่สองรองจากบ้านที่มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะครูอาจารย์ นับได้ว่าเป็นหัวใจในบรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา เพราะครูอาจารย์เป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน

สรุปได้ว่า จากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอัน อิศระและความเท่าเทียมระหว่างเพศ ผู้ปกครองเพศชายจะปลูกฝังเด็กมีความเข้มแข็ง อดทน ส่วนผู้ปกครองเพศหญิงจะปลูกฝังเด็กให้มีจิตใจที่อ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย ซึ่งทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างของผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิง จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย มีพฤติกรรม

ด้านคุณธรรมที่ดีขึ้น ดังนั้น ผู้ปกครองจึงเป็นส่วนที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้นจากการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้ความรักความอบอุ่นและช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เหมาะสมตามวัย

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษาที่เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงระดับการศึกษาของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งถ้าเรายังเรียนสูงยังมีโอกาสที่ดีในการทำงานในหน้าที่และตำแหน่งที่สูงขึ้น เพราะวุฒิการศึกษาเป็นเสมือนใบเบิกทางให้มีหน้าที่การงานที่ดี ช่วยเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น ทั้งยังมีโอกาสในการเลื่อนขั้นง่ายขึ้นด้วย และยังเป็นอีกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ดังนั้น คุณวุฒิที่ต่างกันยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน แตกต่างกัน สอดคล้องกับรุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 15-16) ได้กล่าวว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อการปฏิบัติงานในองค์กร วุฒิการศึกษาเป็นความรู้ความสามารถที่บุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล บุคลากรที่วุฒิการศึกษาสูง จะมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ฉะนั้น ระดับการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกลับทัศนคติต่อการทำงานหรือการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี และผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ สวนใต้ (2552) ในการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เมื่อศึกษากลุ่มผู้ปกครองตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในด้านความขยัน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด มากกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ยกเว้น ด้านความประหยัด และด้านความมีน้ำใจ ดังนั้น ความแตกต่างของวุฒิการศึกษาจึงมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนได้ ดังนั้น วุฒิการศึกษาจึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในการนำมาศึกษาสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

สรุปได้ว่า วุฒิการศึกษาเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งในปัจจุบัน การศึกษาได้พัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก การศึกษาช่วยให้กระบวนการคิดของคนเราดีขึ้น มีการคิดไตร่ตรอง คิดอย่างมีเหตุผล คิดรอบครอบ คิดวิเคราะห์ การศึกษาทำให้คนมีวิทัศนคติที่กว้างไกล มองโลกกว้างขึ้น และเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นหลัก และมีความรู้ที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กได้ เพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็กมากที่สุด

อาชีพ

อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน เป็นการประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดรายได้ในการดำรงชีวิตของผู้ปกครองนักเรียน นับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ ต้องร่วมมือวางแผนการทำงานพัฒนาเด็กด้วย ดำเนินการร่วมกับการพัฒนาบทบาทหน้าที่ร่วมกัน แก้ปัญหาและประเมินผลการทำงานด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 3-4) อาชีพของผู้ปกครองที่จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ เกษตรกรรม รับจ้าง และอื่น ๆ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้บุคคลมีความคิดที่แตกต่าง และมีผลต่อการมีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กแตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Koufman (1946, p. 7) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อาชีพการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชาติพิทย์ วิเชียรวัฒน์ชัย (2554) เรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝัง และพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวมแตกต่างกัน ดังนั้น อาชีพจึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในการนำมาศึกษาสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

สรุปได้ว่า อาชีพเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดรายได้ที่สามารถนำมาใช้ในการดำรงชีวิต อาชีพของบิดามารดายังเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อระดับการศึกษาของลูก โดยบิดามารดาที่ประกอบอาชีพในวิชาชีพระดับสูง จะส่งเสริมและสนับสนุน มีความคาดหวังให้ลูกเรียนได้รับการศึกษาที่สูงกว่า ส่วนบิดามารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพที่ใช้แรงงาน จะมีผลต่อการให้การสนับสนุนบุตรหลานน้อยตามกำลังความสามารถของตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

โชติชนะญากรณ์ ประทุมศรี (2556) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง ในโรงเรียนพื้นที่ตำบลบางพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า คุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูมีการเรียนรู้ในเรื่องของการอบรมสั่งสอนเด็ก และโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กได้ดี เนื่องจากหลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้จัดการเรียนการสอน แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก นอกจากนี้ ครูยังมีการวัดและประเมินผลพัฒนาการทางจริยธรรมที่เป็น การประเมินสภาพจริง ใช้การสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา คุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการพัฒนาการของเด็กในวัยต่าง ๆ กัน เพราะผู้ปกครองไม่เคยได้เรียนรู้ หรือมีการอบรมในเรื่องของการพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย และอาจจะเป็นเพราะว่าครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดแห่งแรก จะทำหน้าที่อบรม เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ค่านิยม พหุสคติ ตลอดจนอุปนิสัยต่าง ๆ แก่สมาชิกในครอบครัว อันจะเป็นพื้นฐานที่ดีต่อความเจริญเติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษา เมืองแก้ว (2553) ได้ศึกษาคู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ ของโรงเรียนवासูเทวี พบว่า ผลของการศึกษา ได้คู่มือซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ ตอนที่ 2 หน้าที่ ของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรม พัฒนาคุณธรรม 8 ประการของโรงเรียน ผลการประเมินความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครู มีความเห็นว่า โดยภาพรวมคู่มือนี้มีความเหมาะสมการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80, SD = 0.26$)

กรุง ม่วงนาครอง (2553) ได้ทำวิจัยพฤติกรรมทางด้านจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน วัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า พฤติกรรม ทางจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเมตตา กรุณา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ยุพิน ป่าตาล (2553) ได้ศึกษาการปฏิบัติบทบาทของครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความประหยัด ความซื่อสัตย์สุจริต และวินัยความรับผิดชอบ

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีเพศและผลสัมฤทธิ์ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นและสภาพครอบครัวที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านวิชา ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจัยด้านสังคม ด้านการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สามารถร่วมกันทำนายผลการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้ร้อยละ 13.1 แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 5 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาด้วยกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน 2) การพัฒนาด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี 3) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 4) การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 5) การพัฒนาด้วยการสร้างความมีส่วนร่วม

ธวัศ ศรีรักษา (2554) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก และคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สุชาติพิศ วิเชียรวัฒนชัย (2554) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝัง และพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย

ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้านของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ส่วนด้านความประหยัด และด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้าน พบว่า ในด้านความขยันและด้าน ความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้าน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้าน พบว่า ในด้านความขยัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้านของเด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ด้านของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จันทโชโต) (2555) ได้ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว

จิริรัตน์ บุตรบุญชู (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองสิบแปด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนจำแนกตามระดับ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปิยะนุช เนินใหม่ (2556) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของครูในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า บทบาทหน้าที่ของครูในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของครูในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ และความสามัคคี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านความสะอาด และความมีน้ำใจ ไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของครูในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ด้านความประหยัด ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี ความมีน้ำใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ และความมีวินัย ไม่แตกต่างกัน

กนกวรรณ อาจชมพู (2557) ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนประกอบราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองในการปลูกฝังด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนประกอบราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนประกอบราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันในระดับ ปานกลาง ส่วนอาชีพค้าขายกับเกษตรกรและอื่น ๆ แตกต่างกันในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Koufman (1946, p. 7) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อาชีพการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเมิร์ค (Mearcks, 2001 อ้างถึงใน สุรชาติพิย์ วิเชียรวัฒน์ชัย, 2554) กล่าวว่า จากการศึกษาพัฒนาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กเร่ร่อน ที่อาศัยอยู่ในบ้านพักชั่วคราวในเขตเมือง อายุระหว่าง 5-12 ปี พบว่า พัฒนาการด้านคุณธรรม ซึ่งวัดได้โดยเครื่องมือประเมินพัฒนาการทางวัฒนธรรม ของเดอทีน พบว่า พัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมจะสูงขึ้น เมื่ออายุ 8 ปี และคงที่เมื่ออายุ 11 ปี หลังจากนั้นจะลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างปกติ พบว่า พัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมของเด็กเร่ร่อนที่มีอายุ 9 ขวบ หรือมากกว่านี้มรแนวโน้มที่แตกต่างกันในทางลบ

Pieget (1960) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการทางปัญญาของมนุษย์ พบว่า พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ขึ้นตามอายุ เริ่มจากขั้นที่ยังไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วค่อย ๆ พัฒนาไปเป็น ลำดับจนถึงขั้น ที่สามารถคิดตามหลักเหตุผลนามธรรมได้

Kohlberg (1969) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชน พบว่า ในเด็กเล็กและเด็กโตนั้น ผู้ชายและผู้หญิงไม่มีความแตกต่างกัน ในการใช้เหตุผลเชิง พฤติกรรม แต่ในวัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ก้าวหน้ามากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง

Hoffman (1970) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การปล่อยปละ ละเลย และการรวมอำนาจ ผลการศึกษา พบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัยเด็กโดยวิธีให้เหตุผล จะทำให้ เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกอบรมจากมารดาโดยวิธีปล่อยปละละเลย และการรวม อำนาจ

Wright (1971, pp. 57-145 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก, 2520, หน้า 1) ได้มีการวิจัยเปรียบเทียบจริยธรรมด้านต่าง ๆ ของชายและหญิง ผลการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยการทดลองหรือพฤติกรรมเอื้อเฟื้อก็ตาม ส่วนมากแล้ว จะไม่พบความแตกต่างระหว่างชายและหญิง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรมของเด็ก ปฐมวัยนั้น มีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านการปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมควรมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์ โดยต้องได้รับความร่วมมือ กับครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาเด็กให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยผู้วิจัย
ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยโรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2559
จำนวน 201 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน
กลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น
จากตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 603-610) กำหนดระดับการศึกษาเป็นเกณฑ์
การสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง 148 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	156	108
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	45	40
รวม	201	148

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการณ์ของผู้ปกครองนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ของ เขต 1 ใน 8 ด้าน คือ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี ด้านความมีน้ำใจ โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ พฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- 5 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษารายละเอียดและดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตำรา สิ่งพิมพ์ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมในด้านภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ที่ควรปรับปรุงแก้ไข โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- 4.1 ดร.สมุทรา ชำนาญ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 4.3 นายปัญญา แสนศิริศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและตรวจแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้ายก่อนนำไป
ทดลองใช้กับผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพ
ของแบบสอบถาม

6. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability)
ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
(Discrimination) ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยใช้วิธีหาค่า
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง
.21-.80

6.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ทั้งฉบับเท่ากับ .85 ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปเก็บข้อมูล
กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ปกครองเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
โดยผู้วิจัยนำไปให้ด้วยตัวเอง

2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 148 ฉบับ ไปยังผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม
บ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนิน

การเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนทุกฉบับ มาตรวจสอบให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อที่กำหนด แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ความมุ่งหมายและสมมติฐานตามที่กำหนดไว้ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที (t -test)

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ
ของผู้ปกครอง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
และทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t -test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F -Distridution (F -test)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง (Mean squares)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	n = 148	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	11	7.43
- หญิง	137	92.56
รวม	148	100.00
ระดับการศึกษา		
- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	135	91.21
- ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	13	8.78
รวม	148	100.00
อาชีพ		
- ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	6	4.05
- ค้าขาย	7	4.72
- เกษตรกรรม	5	3.37
- รับจ้างและอื่น ๆ	130	87.83
รวม	148	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 92.56 และเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.43 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 91.21 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.78 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 อาชีพค้าขาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.72 อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.37 และอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 87.83

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยใช้
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม
จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	<i>n</i> = 148			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความขยัน	3.43	0.34	ปานกลาง	2
2. ด้านความประหยัด	3.51	0.66	มาก	1
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.20	0.56	ปานกลาง	6
4. ด้านความมีวินัย	3.31	0.31	ปานกลาง	4
5. ด้านความสุภาพ	3.47	0.29	ปานกลาง	3
6. ด้านความสะอาด	3.39	0.41	ปานกลาง	8
7. ด้านความสามัคคี	3.25	0.48	ปานกลาง	7
8. ด้านความมีน้ำใจ	3.34	0.32	ปานกลาง	5
รวม	3.36	0.17	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านความประหยัด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน และด้านความสุภาพ
ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความสะอาด

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านความขยัน

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	ด้านความขยัน	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ	4.28	0.50	มาก	1
2. ช่วยทำงานบ้านตามความสามารถ	3.07	0.47	ปานกลาง	4
3. กระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียนทุกวัน	3.24	0.63	ปานกลาง	2
4. อ่านหนังสือทุกวัน	3.18	0.56	ปานกลาง	3
รวม	3.43	0.34	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านความขยัน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ กระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียนทุกวัน อ่านหนังสือทุกวัน และช่วยทำงานบ้านตามความสามารถ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านความประหยัด

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	ด้านความประหยัด	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ทุกครั้งที่รับประทานอาหารจะรับประทานอาหารจนหมด	4.09	0.61	มาก	2
2. ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้	4.09	0.53	มาก	1
3. ปิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทันทีเมื่อไม่ใช้	3.24	0.62	ปานกลาง	3
4. ไม่ทำลายของให้เกิดความเสียหาย	3.21	0.57	ปานกลาง	5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านความประหยัด				
5. รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น	3.20	0.57	ปานกลาง	6
6. รักษาดูแลอุปกรณ์การเรียนของตนเอง	3.23	0.56	ปานกลาง	4
7. รู้จักนำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก	3.06	0.42	ปานกลาง	7
รวม	3.49	0.66	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความประหยัด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้และทุกครั้งที่ได้รับประทานอาหารจะรับประทานอาหารจนหมด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ ทุกครั้งที่รับประทานอาหารจะรับประทานอาหารจนหมด และปิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทันทีเมื่อไม่ใช้ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ รู้จักนำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความซื่อสัตย์

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านความซื่อสัตย์				
1. รู้ว่าสิ่งใดเป็นของคนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	3.09	0.45	ปานกลาง	3
2. ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน	3.10	0.43	ปานกลาง	2
3. พูดและตอบคำถามด้วยความจริง	3.03	0.48	ปานกลาง	7
4. เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่	3.91	0.57	มาก	1
5. รักษาคำพูดที่พูดกับผู้อื่น	3.05	0.34	ปานกลาง	4
6. ไม่ใช้ความเป็นที่เอาสิ่งที่คุณต้องการจากน้อง	2.99	0.40	ปานกลาง	8
7. ทำหน้าที่ตามที่ตกลงกับพ่อแม่	3.05	0.43	ปานกลาง	5
8. ไม่พูดเพื่อให้ตนเองพ้นผิด	3.03	0.33	ปานกลาง	6
รวม	3.20	0.56	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่ ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน และรู้ว่าสิ่งใดเป็นของตน และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ไม่ใช่ความรับผิดชอบที่ตนต้องการจากน้อง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความมีวินัย

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	ด้านความมีวินัย	\bar{X}	SD	ระดับ
1. แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน	3.03	0.27	ปานกลาง	5
2. ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้	3.03	0.35	ปานกลาง	6
3. มีความประณีตในการทำงาน	3.08	0.41	ปานกลาง	4
4. ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้	3.96	0.84	มาก	1
5. เก็บของเล่น ของใช้หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จ	3.36	0.77	ปานกลาง	3
6. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการรับของจากผู้ใหญ่	3.41	0.83	ปานกลาง	2
รวม	3.31	0.31	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการรับของจากผู้ใหญ่ และเก็บของเล่น ของใช้หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านความสุภาพ

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	ด้านความสุภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ยกมือไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่	3.37	0.82	ปานกลาง	4
2. พูดยาไพเราะ	3.37	0.81	ปานกลาง	3
3. ไม่พูดกับผู้อื่นด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ	3.24	0.69	ปานกลาง	5
4. ขอโทษเมื่อทำผิด	4.05	0.86	มาก	2
5. ไม่ได้ตอบเมื่อผู้อื่นทำผิดต่อตน	3.22	0.72	ปานกลาง	6
6. รู้จักฟังเมื่อผู้อื่นพูด	3.26	0.76	ปานกลาง	5
7. รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูด	4.07	0.83	มาก	1
8. มีมารยาทในการรับประทานอาหาร	3.21	0.68	ปานกลาง	7
รวม	3.47	0.29	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 ด้านความสุภาพ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูดและขอโทษเมื่อทำผิด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูด ขอโทษเมื่อทำผิดและพูดยาไพเราะ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสะอาด

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148				
	ด้านความสะอาด	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร		3.27	0.83	ปานกลาง	5
2. ไม่รับประทานอาหารหกเลอะเทอะ		3.45	0.85	ปานกลาง	2
3. รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด		3.39	0.86	ปานกลาง	3
4. ไม่ขีดเขียนผนังห้อง โต๊ะ เก้าอี้ ให้เกิดความสกปรก		3.34	0.75	ปานกลาง	4
5. ทิ้งเศษกระดาษและขยะลงในถังขยะ		3.51	0.90	มาก	1
รวม		3.39	0.41	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสะอาด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ทิ้งเศษกระดาษและขยะลงในถังขยะ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทิ้งเศษกระดาษและขยะลงในถังขยะ ไม่รับประทานอาหารหกเลอะเทอะ และรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสามัคคี

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148				
	ด้านความสามัคคี	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้		3.25	0.75	ปานกลาง	2
2. ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน		3.29	0.73	ปานกลาง	1
3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		3.24	0.69	ปานกลาง	3
รวม		3.25	0.48	ปานกลาง	

จากตารางที่ 10 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านความสามัคคี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านความมีน้ำใจ

พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	n = 148			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านความมีน้ำใจ				
1. บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่น	3.19	0.66	ปานกลาง	7
2. แบ่งปันของเล่นและสิ่งของให้ผู้อื่นอย่างเต็มใจ	3.20	0.71	ปานกลาง	6
3. พุดจาปลอกโยนเมื่อผู้อื่นร้องไห้	3.19	0.67	ปานกลาง	8
4. นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์	4.09	0.89	มาก	1
5. ไม่รังแกสัตว์	3.34	0.77	ปานกลาง	2
6. ไม่รังแกและทำร้ายผู้อื่นให้เสียใจทั้งทางกายและทางวาจา	3.27	0.70	ปานกลาง	4
7. ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องร้องขอ	3.22	0.68	ปานกลาง	5
8. ชักชวนเพื่อนให้ร่วมทำกิจกรรมด้วย	3.28	0.71	ปานกลาง	3
รวม	3.34	0.32	ปานกลาง	

จากตารางที่ 11 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านความน้ำใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์ ไม่รังแกสัตว์ และชักชวนเพื่อนให้ร่วมทำกิจกรรมด้วย ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พุดจาปลอกโยนเมื่อผู้อื่นร้องไห้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	เพศชาย				เพศหญิง			
	<i>n</i> = 11				<i>n</i> = 137			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความขยัน	3.89	0.34	มาก	1	3.40	0.32	ปานกลาง	3
2. ด้านความประหยัด	3.61	0.38	มาก	4	3.43	0.25	ปานกลาง	2
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.11	0.52	ปานกลาง	8	3.16	0.16	ปานกลาง	8
4. ด้านความมีวินัย	3.44	0.67	ปานกลาง	7	3.30	0.26	ปานกลาง	6
5. ด้านความสุภาพ	3.63	0.52	มาก	3	3.46	0.26	ปานกลาง	1
6. ด้านความสะอาด	3.51	0.44	มาก	6	3.38	0.41	ปานกลาง	5
7. ด้านความสามัคคี	3.52	0.48	มาก	5	3.24	0.48	ปานกลาง	7
8. ด้านความมีน้ำใจ	3.73	0.29	มาก	2	3.32	0.31	ปานกลาง	4
รวม	3.55	0.13	มาก		3.34	0.14	ปานกลาง	

จากตารางที่ 12 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศปรากฏผล ดังนี้

ผู้ปกครองเพศชาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความมีวินัย อยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีน้ำใจ และด้านความสุภาพ ตามลำดับ

ผู้ปกครองเพศหญิง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสุภาพ ด้านความประหยัด และด้านความขยัน ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	เพศชาย		เพศหญิง		<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>n</i> =11		<i>n</i> =137			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านความขยัน	3.89	0.34	3.40	0.32	4.74*	.00
2. ด้านความประหยัด	3.61	0.38	3.43	0.25	1.51	.16
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.11	0.52	3.16	0.16	-.30	.76
4. ด้านความมีวินัย	3.44	0.67	3.30	0.26	.67	.51
5. ด้านความสุภาพ	3.63	0.52	3.46	0.26	1.02	.33
6. ด้านความสะอาด	3.51	0.44	3.38	0.41	.97	.33
7. ด้านความสามัคคี	3.52	0.48	3.24	0.48	1.85	.06
8. ด้านความมีน้ำใจ	3.73	0.29	3.32	0.31	4.30*	.00
รวม	3.55	0.13	3.34	0.14	4.82*	.00

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ความขยันและด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี				ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป			
	<i>n</i> = 135				<i>n</i> = 13			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความขยัน	3.41	0.30	ปานกลาง	3	3.69	0.65	มาก	1
2. ด้านความประหยัด	3.43	0.24	ปานกลาง	2	3.57	0.46	มาก	5
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.16	0.15	ปานกลาง	8	3.18	0.51	ปานกลาง	8
4. ด้านความมีวินัย	3.29	0.24	ปานกลาง	6	3.53	0.71	มาก	6
5. ด้านความสุภาพ	3.46	0.26	ปานกลาง	1	3.67	0.50	มาก	2
6. ด้านความสะอาด	3.37	0.41	ปานกลาง	4	3.58	0.41	มาก	4
7. ด้านความสามัคคี	3.24	0.46	ปานกลาง	7	3.44	0.64	ปานกลาง	7
8. ด้านความมีน้ำใจ	3.32	0.31	ปานกลาง	5	3.63	0.29	มาก	3
รวม	3.34	0.14	ปานกลาง		3.54	0.20	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามระดับ การศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความสุภาพ ด้านความประหยัด และด้านความขยัน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์

ผู้ปกครองที่มีระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความสามัคคี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความสุภาพ และด้านความมีน้ำใจ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	ระดับต่ำกว่า ปริญญาตรี <i>n</i> = 135		ตั้งแต่ปริญญาตรี ขึ้นไป <i>n</i> = 13		<i>t</i>	<i>p</i>
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
	1. ด้านความขยัน	3.41	0.30	3.69		
2. ด้านความประหยัด	3.43	0.24	3.57	0.46	-1.08	.30
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.16	0.15	3.18	0.51	-.19	.85
4. ด้านความมีวินัย	3.29	0.24	3.53	0.71	-1.18	.26
5. ด้านความสุภาพ	3.46	0.26	3.67	0.50	-1.55	.14
6. ด้านความสะอาด	3.37	0.41	3.58	0.41	-1.77	.07
7. ด้านความสามัคคี	3.24	0.46	3.44	0.64	-1.39	.16
8. ด้านความมีน้ำใจ	3.32	0.31	3.63	0.29	-3.36*	.00
รวม	3.34	0.14	3.54	0.20	-4.83*	.00

**p* < .05

จากตารางที่ 15 พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ				ค้าขาย				เกษตรกร				รับจ้างและอื่น ๆ			
	<i>n</i> = 6				<i>n</i> = 7				<i>n</i> = 5				<i>n</i> = 130			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
ด้านความขยัน	3.83	0.47	มาก	2	3.53	0.78	มาก	5	3.85	0.34	มาก	1	3.40	0.29	ปานกลาง	3
ด้านความประหยัด	3.73	0.38	มาก	3	3.55	0.56	มาก	4	3.65	0.46	มาก	5	3.41	0.21	ปานกลาง	2
ด้านความซื่อสัตย์	3.08	0.50	ปานกลาง	8	3.13	0.56	ปานกลาง	8	3.50	0.53	ปานกลาง	7	3.15	0.10	ปานกลาง	8
ด้านความมีวินัย	3.88	0.81	มาก	1	3.38	0.58	ปานกลาง	6	3.23	0.43	ปานกลาง	8	3.28	0.22	ปานกลาง	6
ด้านความสุภาพ	3.54	0.69	มาก	6	3.76	0.30	มาก	1	3.55	0.11	มาก	6	3.45	0.26	ปานกลาง	1
ด้านความสะอาด	3.53	0.47	มาก	7	3.68	0.50	มาก	2	3.68	0.48	มาก	3	3.35	0.40	ปานกลาง	4
ด้านความสามัคคี	3.61	0.68	มาก	5	3.28	0.62	ปานกลาง	7	3.66	0.53	มาก	4	3.23	0.46	ปานกลาง	7
ด้านความมีน้ำใจ	3.63	0.22	มาก	4	3.64	0.39	มาก	3	3.78	0.39	มาก	2	3.30	0.29	ปานกลาง	5
รวม	3.61	0.18	มาก		3.50	0.23	ปานกลาง		3.61	0.14	มาก		3.32	0.12	ปานกลาง	

จากตารางที่ 16 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ปรากฏผล ดังนี้

อาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านความขยัน และด้านความประหยัด ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์

อาชีพค้าขาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความมี ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์

อาชีพเกษตรกร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีน้ำใจ และด้านความสะอาด ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความมีวินัย

อาชีพรับจ้างและอื่น ๆ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสุภาพ ด้านความประหยัด และด้านความขยัน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านความขยัน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.04	0.68	6.21*	.00
	ภายในกลุ่ม	144	15.78	0.11		
	รวม	147	17.83			
2. ด้านความประหยัด	ระหว่างกลุ่ม	3	0.91	0.30	4.72*	.00
	ภายในกลุ่ม	144	9.25	0.06		
	รวม	147	10.16			
3. ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	3	0.634	0.21	5.41*	.00
	ภายในกลุ่ม	144	5.62	0.04		
	รวม	147	6.26			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

พฤติกรรมด้านคุณธรรม ของเด็กปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
4. ด้านความมีวินัย	ระหว่างกลุ่ม	3	2.15	0.72	8.55*	.00
	ภายในกลุ่ม	144	12.07	0.08		
	รวม	147	14.22			
5. ด้านความสุภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.719	0.24	2.96*	.03
	ภายในกลุ่ม	144	11.66	0.08		
	รวม	147	12.37			
6. ด้านความสะอาด	ระหว่างกลุ่ม	3	1.29	0.43	2.57*	.05
	ภายในกลุ่ม	144	23.99	0.17		
	รวม	147	25.27			
7. ด้านความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	3	1.73	0.58	2.55*	.05
	ภายในกลุ่ม	144	32.46	0.23		
	รวม	147	34.18			
8. ด้านความมีน้ำใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.25	0.75	8.32*	.00
	ภายในกลุ่ม	144	12.96	0.090		
	รวม	147	15.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.97	0.32	19.01*	.00
	ภายในกลุ่ม	144	2.47	0.02		
	รวม	147	3.45			

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพโดยรวม

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ			
		รับจ้างและอื่น ๆ	ค้าขาย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกรกรรม
		3.32	3.50	3.61	3.61
รับจ้างและอื่น ๆ	3.32	-	0.18	0.29*	0.29*
ค้าขาย	3.50		-	0.11	0.11
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.61			-	-
เกษตรกรกรรม	3.61				-

จากตารางที่ 18 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

ตารางที่ 19 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความขยัน

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ			
		รับจ้างและอื่น ๆ	ค้าขาย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกรกรรม
		3.40	3.53	3.83	3.85
รับจ้างและอื่น ๆ	3.40	-	0.13	0.43*	0.45*
ค้าขาย	3.53		-	0.30	0.32
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.83			-	0.02
เกษตรกรกรรม	3.85				-

จากตารางที่ 19 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความขยัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 20 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความประหยัด

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ ค่าขาย เกษตรกรรม ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ			
		3.41	3.55	3.65	3.73
รับจ้างและอื่น ๆ	3.41	-	0.14	0.24	0.32*
ค่าขาย	3.55		-	0.10	0.18
เกษตรกร	3.65			-	0.08
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.73				-

จากตารางที่ 20 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความประหยัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 21 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความซื่อสัตย์

อาชีพ	\bar{X}	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ 3.08	ค้าขาย 3.13	รับจ้างและอื่น ๆ 3.15	เกษตรกร 3.50
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.08	-	0.05	0.07	0.42*
ค้าขาย	3.13		-	0.03	0.37*
รับจ้างและอื่น ๆ	3.15			-	0.35
เกษตรกร	3.50				-

จากตารางที่ 21 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบ อาชีพค้าขาย ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 22 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีวินัย

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกร 3.23	รับจ้างและอื่น ๆ 3.28	ค้าขาย 3.38	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ 3.88
เกษตรกร	3.23	-	0.05	0.15	0.65*
รับจ้างและอื่น ๆ	3.28		-	0.10	0.60*
ค้าขาย	3.38			-	0.50*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.88				-

จากตารางที่ 22 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 23 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสุภาพ

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม ค้าขาย			
		3.45	3.54	3.55	3.76
รับจ้างและอื่น ๆ	3.45	-	0.09	0.10	0.31*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.54		-	0.01	0.22
เกษตรกรกรรม	3.55			-	0.21
ค้าขาย	3.76				-

จากตารางที่ 23 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสุภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 24 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม
ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสะอาด

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ			
		รับจ้างและอื่น ๆ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	ค้าขาย
		3.35	3.53	3.68	3.68
รับจ้างและอื่น ๆ	3.35	-	0.18	0.33*	0.33*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.53		-	0.15	0.15
เกษตรกร	3.68			-	-
ค้าขาย	3.68				-

จากตารางที่ 24 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน
ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ
ด้านความสะอาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครอง
นักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ
และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง
และอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตารางที่ 25 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม
ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสามัคคี

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ			
		รับจ้างและอื่น ๆ	ค้าขาย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร
		3.23	3.28	3.61	3.66
รับจ้างและอื่น ๆ	3.23	-	0.05	0.38*	0.43*
ค้าขาย	3.28		-	0.33	0.38*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.61			-	0.05
เกษตรกร	3.66				-

จากตารางที่ 25 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 26 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีน้ำใจ

อาชีพ	\bar{X}	รับจ้างและอื่น ๆ			
		ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	เกษตรกร	
		3.30	3.63	3.64	3.78
รับจ้างและอื่น ๆ	3.30	-	0.33	0.34	0.48*
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.63		-	0.01	0.15
ค้าขาย	3.64			-	0.14
เกษตรกร	3.78				-

จากตารางที่ 26 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กับผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ ส่วนอาชีพอื่น ๆ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Mogan (1970, pp. 607-610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .21-.85 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .85 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe test

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านความสะอาดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความขยัน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทำงานที่ได้รับ

มอบหมายจนเสร็จ กระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียนทุกวัน อ่านหนังสือทุกวันและช่วยทำงานบ้านตามความสามารถ ตามลำดับ

1.2 ด้านความประหยัด โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ และทุกครั้งที่ได้รับประทานอาหารจะรับประทานอาหารจนหมด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ ทุกครั้งที่ได้รับประทานอาหาร จะรับประทานอาหารจนหมด และปิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทันทีเมื่อไม่ใช้ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ รู้จักนำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก

1.3 ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่ ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน และรู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ไม่ใช่ความเป็นที่เอาสิ่งที่คุณต้องการจากน้อง

1.4 ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการรับของจากผู้ใหญ่ และเก็บของเล่นของใช้หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้

1.5 ด้านความสุภาพ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูดและขอโทษเมื่อทำผิด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูด ขอโทษเมื่อทำผิด และพูดจาไพเราะ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร

1.6 ด้านความสะอาด โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ทิ้งเศษกระดาษและขยะลงในถังขยะ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทิ้งเศษกระดาษและขยะลงในถังขยะ ไม่รับประทานอาหารหกเลอะเทอะ และรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร

1.7 ด้านความสามัคคี โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ

1.8 ด้านความมีน้ำใจ โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์ ไม่รังแกสัตว์ และชักชวนเพื่อนให้ร่วมทำกิจกรรมด้วย ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พุดจาปลอบโยนเมื่อผู้อื่นร้องไห้

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ความขยันและด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรและยังไม่ค่อยมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและปลูกฝังเกี่ยวกับคุณธรรมของเด็กปฐมวัย การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในตนเอง การจัดแบ่งเวรรับผิดชอบต่างมุมต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ตลอดจนจนมีการส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาภายในชั้นในโรงเรียนและในระดับตำบลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524, หน้า 140-142) ที่กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่อบรมหล่อหลอมกล่าให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ จึงต้องมีหน้าที่จัดและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปลูกฝัง และส่งเสริม

สร้างจริยธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี สูดจินดา (2546, หน้า 54) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความขยัน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ กระจต้อรื้อวันที่จะไปโรงเรียนทุกวัน อ่านหนังสือทุกวัน และช่วยทำงานบ้านตามความสามารถ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ยังไม่ค่อยมีการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมของเด็กปฐมวัยในด้านความขยัน ซึ่งทางโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย เริ่มมีการจัดกิจกรรมเด็กดีมาเข้าบ้าง แต่ยังไม่ชัดเจน เด็กยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเด็กดีมาเข้านี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความขยันและกระจต้อรื้อวันที่จะไปโรงเรียนแต่เช้า ตั้งใจเรียน มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งสังคมทุกวันนี้มีการแข่งขันในด้านต่าง ๆ สูงมาก คนที่มีความขยันก็จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่มีความเดือดร้อน ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนในระดับปฐมวัย มีความต้องการให้นักเรียนช่วยทำงานบ้านตามความสามารถ กระจต้อรื้อวันที่จะไปโรงเรียนทุกวันและทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2551, หน้า 5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาธิป เปี่ยมประดม (2545, หน้า 44) ได้ศึกษา ระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่า ระดับจริยธรรมของนักเรียนด้านความขยันพากเพียรอดทน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมาลี สูดจินดา (2546, หน้า 55) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า จริยธรรมของนักเรียนโดยรวม 7 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความขยันพากเพียรอดทน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านความประหยัด พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความประหยัด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ และทุกครั้งที่ได้รับประทานอาหารจะรับประทานอาหารจนหมด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้ ทุกครั้งที่รับประทานอาหารจะรับประทาน

อาหารจนหมด และปิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทันทีเมื่อไม่ใช้ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ รู้จักนำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายยังไม่ค่อยมีการส่งเสริมคุณธรรมของเด็กปฐมวัยในด้านความประหยัด โดยทางโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ยังไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุที่เหลือใช้ เนื่องจากคณะครูยังขาดข้อมูลความรู้ที่จะบูรณาการการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน อีกทั้งยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กยังไม่ยังไม่มีความสำคัญกับการใช้กระดาษทั้ง 2 หน້อย่างคุ้มค่า ซึ่งในสังคมเศรษฐกิจปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตัวและสังคม รู้จักประมาณตนในการใช้ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตตามความจำเป็น เลือกซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ สิ่งจำเป็น และรู้จักเก็บออม รวมถึงแบ่งเวลาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด นับเป็นจุดเริ่มต้นการรู้จักการประหยัด (ศรีนยา ชัยเพียรเจริญกิจ, 2550, หน้า 14) สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี นามวงศ์ (2549) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดบางสมักร อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า จริยธรรมของนักเรียนด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมาลี สุดจินดา (2546, หน้า 56) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรมจริยธรรม ด้านความประหยัดและอดออม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่ ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตนและรู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ไม่ใช่ความเป็นที่เอาสิ่งที่ตนต้องการจากน้อง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายยังไม่มีความรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมให้แก่เด็กปฐมวัยในด้านความซื่อสัตย์มากนัก มีการจัดกิจกรรมบันทึกความดี แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือกับนักเรียนมากนัก และนักเรียนไม่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมนี้ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำกิจกรรมที่บ้านและนำมาเขียนลงในสมุดบันทึกความดี กิจกรรมนี้จะช่วยฝึกความซื่อสัตย์ให้กับตัวเด็ก ซึ่งก่อนการทำกิจกรรมครูมีการทำข้อตกลงร่วมกับเด็ก โดยจะเน้นการทำจริงและเขียนจริง ไม่โกหกและแอบอ้าง เพราะในการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องมีการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ

การติดต่อสื่อสาร การว่าจ้างการรับจ้างสิ่งเหล่านี้จะทำคนเดียวไม่ได้ ต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจ ความเชื่อตรงต่ออาชีพเป็นผลให้ทั้งสองฝ่ายสามารถดำเนินงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้า (ประภาศรี สีหอำไพ, 2543, หน้า 65) สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี นามวงศ์ (2549) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดบางสมักร อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า จริยธรรมของนักเรียน ด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ สมอเขียว (2555, หน้า 62) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านคันทรอง อำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านความมีวินัย พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความมีวินัย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการรับของจากผู้ใหญ่ และเก็บของเล่น ของใช้หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ยังไม่มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กปฐมวัย ด้านความมีวินัย นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีระเบียบวินัยในการเดินแถว ส่วนใหญ่จะเดินซ้อนกันออกนอกแถว ในการทำกิจกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า ยังไม่ค่อยเรียนร้อยเท่าที่ควร ยังมีนักเรียนบางส่วนคุยกันขณะร้องเพลงชาติ การเดินแถวไปรับประทานอาหาร นักเรียนบางส่วนยังวิ่งเล่นและคุยกันในแถว ซึ่งในขณะนี้บ้านเมืองของเราทุกวันนี้ มีผู้คนมากมายหลากหลาย สาขาอาชีพหลากหลายชนชาติ ในการที่จะให้บ้านเมืองสงบสุขได้ต้องปลูกฝังในด้านความมีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันในสังคม หากขาดระเบียบวินัยก็จะเกิดความวุ่นวายในสังคม ส่งผลให้ประเทศพัฒนาได้ล่าช้า (ณรงค์ สายพิมพ์ทอง, 2530) ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนในระดับปฐมวัย มีความต้องการให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของชุตินา สัจจานนท์ (2540, หน้า 84-89) กล่าวว่า การมีวินัยเป็นการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมนั้นวินัยเป็นสิ่งจำเป็น วินัยเป็นปัจจัยเกื้อกูลหนุนให้เจริญด้วยคุณธรรม ช่วยควบคุมชีวิตจิตใจของคนให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดีงาม มีความสามัคคี พร้อมเพรียง และช่วยสร้างความเจริญให้ตนเองและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของไทยญา สุวรรณพันธ์ (2550) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน ด้านความมีวินัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านความสุภาพ พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสุภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตน จะพูดและขอโทษเมื่อทำผิด อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูด ขอโทษเมื่อทำผิดและพูดจาไพเราะ ตามลำดับ ส่วนอันดับ สุดท้าย ได้แก่ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายยังไม่มี การจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ในด้านความสุภาพ ซึ่งกำลังเริ่ม มีการจัดกิจกรรมยิ้มใส ไหว้สวย แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือกับนักเรียนและผู้ปกครองเท่าที่ควร ซึ่งยังมีนักเรียนบางส่วนยังพูดจาไม่ไพเราะ ชอบตะโกนเสียงดังเวลาคุยกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมนี้ จะช่วยให้เด็กจะรู้จักการปฏิบัติเมื่อพบผู้ใหญ่ด้วยความสุภาพ เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อม ถ่อมตน เพราะความสุภาพเป็นความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักกาลเทศะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง ทั้งวาจาและท่าทาง ผู้ที่มีความสุภาพถือว่าเป็นบุคคลที่มีมารยาทดีงาม เหมาะสม ตามวัฒนธรรม ซึ่งทำให้ผู้ที่มีความสุภาพจะได้รับความเอ็นดู รักใคร่ และสนับสนุนจากผู้ใหญ่ และบุคคลรอบข้าง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2551, หน้า 6) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมณัฐชา ล้อมจันทร์เพ็ญ (2555) ได้ศึกษาคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนโรงเรียนประชามงคล (โครงการห้วยของคดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ด้านความสุภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวิต ศรีรักษา (2554) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กับคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านความสะอาด พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสะอาด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ทิ้งเศษกระดาษและขยะลง ในถังขยะ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทิ้งเศษกระดาษ และขยะลงในถังขยะ ไม่รับประทานอาหารหกเลอะเทอะ และรู้จักเลือกรับประทานอาหาร ที่สะอาด ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร ทั้งนี้

เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ยังไม่มีการปลูกฝังคุณธรรมด้านความสะอาดให้แก่เด็กปฐมวัยมากนัก ซึ่งทางโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย กำลังร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมเก็บขยะในห้องเรียน หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ และกิจกรรมตรวจสอบภาพประจำวันให้นักเรียน แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมใหม่สำหรับเด็ก การดำเนินกิจกรรมยังไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในการทำกิจกรรมดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมให้เด็กรักษาความสะอาดของร่างกาย ห้องเรียน โรงเรียนเพราะสุขภาพร่างกายของคนเราเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะทำงานได้ดีหรือไม่ ความสะอาดจึงเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะทำให้สุขภาพร่างกายของเรามีความแข็งแรงปราศจากโรคภัยได้ การรักษาความสะอาดไม่ว่าจะเป็นด้านอาหาร ด้านเสื้อผ้า และสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ที่อยู่ใกล้ตัวเราทั้งสิ้น รวมถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม หงส์มิ่ง (2552) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านวังใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนด้านความสะอาด อยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ด้านความสามัคคี พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสามัคคี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายยังไม่มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กปฐมวัยมากนัก โดยทางโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายได้มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างคณะครูเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน กิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร มีการดำเนินกิจกรรมที่ล่าช้า ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เด็กจะได้ฝึกตนเองเองให้สามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งเด็กจะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นการอยู่ร่วมกันในกลุ่ม เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จ ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน ฟังพาอาศัยกันและกัน งานต่าง ๆ ที่ทำนั้นส่วนใหญ่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ซึ่งน้อยมากที่คนคนเดียวจะทำงานได้สำเร็จ (เทิดทูน สุจารี, 2544, หน้า 8) สอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมณัฐชา ล้อมจันทร์เพ็ญ (2555) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนประชามงคล (โครงการห้วยของคอดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามัคคี อยู่ในระดับปานกลาง

1.8 ด้านความมีน้ำใจ พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความมี

น้ำใจ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์ ไม่รังแกสัตว์ และชักชวนเพื่อนให้ร่วมทำกิจกรรมด้วย ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พุดจาปลอบโยน เมื่อผู้อื่นร้องไห้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ยังไม่มีการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมของเด็กปฐมวัย ด้านความมีน้ำใจอย่างชัดเจน โดยทางโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ได้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย แต่ยังคงสื่อในจัดกิจกรรม ทำให้กิจกรรมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีการจัดเตรียมนิทานเกี่ยวกับความมีน้ำใจ เพื่อนำมาเล่าให้เด็กฟัง เพื่อสร้างนิสัยให้เด็กรู้จักการแบ่งปัน มีน้ำใจ เพราะการที่นักเรียนจะอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น สิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งนั่นก็คือ การมีน้ำใจ ไมตรีที่ดีต่อกัน จึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ (ถกสิทธิ์ แก้วพรหม, 2545) กล่าวไว้ว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติชะญาภรณ์ ประทุมตรี (2556) ได้ทำการศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง ในโรงเรียนพื้นที่ตำบลบางพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ด้านความมีเมตตา กรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศชาย และเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน ความซื่อสัตย์และความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอนเด็กในปกครองของครอบครัวในสังคมไทย จะมีการเลี้ยงดูเพศหญิงให้เป็นเพศที่อ่อนโยนสุภาพ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในขณะที่เพศชายได้รับการอบรมให้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เพศชายจะได้รับอิสรเสรีภาพในการปฏิบัติตนมากกว่าเพศหญิง จึงทำให้เพศชายและเพศหญิง มีคุณธรรม จริยธรรมที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2544, หน้า 85) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของครูแก่นักเรียน ระดับประถมศึกษากลุ่มบูรพา สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูชายและครูหญิง มีปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตามทฤษฎีของ Piaget และพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎี Kohlberg ซึ่งเพศหญิงและเพศชายจะมีคุณธรรม จริยธรรม

ไม่เท่ากัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (2536, หน้า 39) พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ เป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การเรียนรู้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูพงษ์ สุขรัตน์ (2546, หน้า 54) ได้ศึกษาจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดเขตกรุงเทพมหานคร เขต 4 จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับ การศึกษา โดยรวมและราย ด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานที่ตั้งของโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายตั้งอยู่แถบบริเวณชุมชนของการใช้แรงงาน ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เวลาในการอบรมสั่งสอนเด็กนั้นไม่เพียงพอ หรือบางคนแทบจะไม่มี ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงคาดหวังให้ครูได้ฝึกอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป เพราะผู้ปกครอง มีความรู้และความสามารถศึกษาหาวิธีการสอนจากเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้กับบุตรหลาน ของตนเองได้ นอกเหนือจากการสอนของครู ส่งผลให้พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนก ตามระดับการศึกษาแตกต่างกัน ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2543, หน้า 15-16) ได้กล่าวว่า วุฒิกการศึกษา มีผลต่อการปฏิบัติงานในองค์กรวุฒิทางการศึกษาสูง จะมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลกว่า สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ฉะนั้น ระดับการศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความคิด ความรู้สึก ทักษะคิดต่อการทำงานหรือการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียน ในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย มีการจัดกิจกรรมช่วยปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กปฐมวัย ซึ่งเด็กปฐมวัย เช่น กิจกรรมการประชุมร่วมมือระหว่างครู พ่อแม่ และผู้ปกครอง โดยมีการเชิญ กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองแต่ละอาชีพมาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนซึ่งกันละกัน เพื่อเป็นพื้นฐาน ในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กปฐมวัยไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเด็กปฐมวัยที่มีผู้ปกครองประกอบ อาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกรรม มีพฤติกรรมด้านคุณธรรม

ของเด็กปฐมวัยมากกว่าเด็กปฐมวัยที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน อาศัยความอดทน ทนแดด ทนฝน ส่วนใหญ่ก่อนข้างลำบาก ไม่ค่อยมีเวลาในการสอนคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็ก ส่วนอาชีพข้าราชการ มีเวลาอบรมสั่งสอนและประพฤติตนเป็นตัวอย่างให้เด็กเห็น เด็กก็จะซึมซับคุณธรรมไปในตัว ข้าราชการส่วนใหญ่แล้วจะสอนลูกด้วยการกระทำของตนเอง การพัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรมได้ส่งผลให้การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามอาชีพโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ สนวนใต้ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

จากการวิจัยศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 สรุปเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านความขยัน โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็กเล็กตั้งแต่การตื่นนอน การจัดเก็บอุปกรณ์ในห้องนอน การล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ แต่งตัว การรับประทานอาหารเช้า การไปโรงเรียน การรับประทานอาหารกลางวัน เด็กที่ขยันให้ลงในถังขยะ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรมด้านความสะอาด โดยเริ่มที่ตัวของเด็กเป็นครั้งแรก
2. ด้านความประหยัด โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรมการเรียนรู้รณรงค์ให้ลด-ละ-เลิก วิธีการบริโภคที่ก่อให้เกิดของเสีย โดยเฉพาะขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก เช่น ขวดน้ำ ถุงพลาสติก กล่องโฟม ส่งเสริมให้ใช้ภาชนะที่สามารถล้างและนำกลับมาใช้ได้ อีก เช่น ปิ่นโต ตะกร้า ถุงผ้า เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง
3. ด้านความซื่อสัตย์ โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรมการเรียนรู้โครงการโตไปไม่โกง เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างจิตสำนึกคุณธรรมของนักเรียน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักจำแนกชั่วดี สามารถแยกแยะความผิดและความถูกต้อง เพื่อเป็น

ภูมิคุ้มกันต่อปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และยังเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสาธารณะ การรู้รับผิดชอบและมีวินัย และรักความพอเพียง

4. ด้านความมีวินัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรม การเรียนรู้ การเรียนรู้โครงการโตไปไม่โกง เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างจิตสำนึกคุณธรรมของนักเรียน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักจำแนกชั่วดี สามารถแยกแยะความผิดและความถูกต้อง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันต่อปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และยังเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสาธารณะ การรู้รับผิดชอบและมีวินัย และรักความพอเพียง

5. ด้านความสุขภาพ โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรม การเรียนรู้โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระดับปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็ก ๆ มีกิริยาสุภาพอ่อนโยน เช่น พูจาไฟเราะ มีมารยาทที่ดีเรียบร้อย

6. ด้านความสะอาด โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรม การเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็กเล็ก ตั้งแต่การตื่นนอน การจัดเก็บอุปกรณ์ ในห้องนอน การล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ แต่งตัว การรับประทานอาหารเช้า การไปโรงเรียน การรับประทานอาหารกลางวัน เด็กทิ้งขยะให้ลงในถังขยะ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ช่วย ส่งเสริมคุณธรรมด้านความสะอาด โดยเริ่มที่ตัวของเด็กเป็นสิ่งแรกเกี่ยวกับการช่วยทำงานบ้าน ตามความสามารถ

7. ด้านความสามัคคี โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการประชุมและร่วมมือระหว่างครู และผู้ปกครอง จัดกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ฝึกกิจกรรมกลุ่ม ฝึกการช่วยเหลือผู้อื่น โดยอาจจะทำกิจกรรมทั้งที่บ้านและโรงเรียน

8. ด้านความมีน้ำใจ โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย ควรมีการรณรงค์ปลูกฝังกิจกรรม การเรียนรู้ โดยให้นักเรียนออกนอกโรงเรียนไปมีกิจกรรมช่วยเหลือคนในชุมชน ในสังคม ที่เป็นทุกข์บ้าง ให้ได้เปิดหูเปิดตา ให้ได้รู้ว่าคนจน คนมีปัญหา เขาเป็นอย่างไรกัน เพราะไม่ต้องการให้วัฒนธรรมคนรวย-วัฒนธรรมคนจนไปคนละทาง แต่จะสร้างความรู้สึกรัก มีความรัก ความเมตตาเอื้อเฟื้อต่อกันและกัน มีน้ำใจต่อกัน ด้วยกิจกรรมทางสังคม เริ่มต้น ด้วยการฝึกฝนบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียนก่อน เช่น การทำความสะอาดห้องเรียน ห้องน้ำ การทำอาหาร การฝึกเป็นผู้บริการผู้อื่น การล้างจาน การแยกขยะ การรดน้ำต้นไม้ ฯลฯ

9. โรงเรียน โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่ายควรมีการส่งเสริมและประชุมหารือระหว่างครู และผู้ปกครอง ควรมีการปรึกษาหารือร่วมกัน กำหนดนโยบายต่างในการหาแนวทางพัฒนา พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแบบที่ดีต่อไป เพื่อให้เด็ก สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความสะอาด
2. ควรศึกษารูปแบบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยเพศหญิง ในกลุ่มโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านความขยันและความมีน้ำใจ
3. ควรศึกษารูปแบบพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษามากกว่าระดับปริญญาตรี และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อาจชมพู. (2557). ความต้องการของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนประกอบราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมลลา ลาพูน. (2542). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการ
การจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์. (2548). การศึกษาเปรียบเทียบของคํ่าประกอบคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 กรุงเทพมหานครกับจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). ประกาศกระทรวงฯ เรื่อง การจัด
ระเบียบหอพัก ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรุณ ม่วงนาครอง. (2553). พฤติกรรมทางด้านจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดตากวน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตติศักดิ์ สมอเขียว. (2555). ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านเขาคันทรง
อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ:
 มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- จตุพร ศิลาเดช. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา*.
 เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรัล แก้วเป็ง. (2547). *ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านการระชาธรรม นักเรียน
 โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. ม.ป.ท.
- จุฑาธิป เปี่ยมประดม. (2545). *จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู
 และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*.
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จිරิรัตน์ บุตรบุญชู. (2556). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
 ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองสิบแปด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชม ภูมิภาค. (2525). *บทความวิทยุกระจายเสียง. ใน ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม*. กรุงเทพฯ:
 สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- ชัยพร วงศ์วรรณ. (2540). *การสอนค่านิยมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). *หลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน*. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- ชุตินา สัจจานนท์. (2540). *คุณธรรมและจริยธรรมของนักสารนิเทศ*. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูพงษ์ สุขรัตน์. (2546). *ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
 ขยายโอกาส สังคมชนบทกรุงเทพฯ เขต 4 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร และมิ่งหมาย ชื่อดรง. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่
 พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 3
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- โชติชะญาภรณ์ ประทุมตรี. (2556). *ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองในพื้นที่ตำบลบางพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ สายพิมทอง. (2530). *การศึกษาพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถกลทิพย์ แก้วพรหม. (2545). *ความมีน้ำใจ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ku.ac.th/>
- ทิสนา แจมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทิดทูน สุจารี. (2544). *เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองพอก สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไไทยญา สุวรรณพันธ์. (2550). *ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัช ศรีรักษา. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ธีราพร กุลนันทน์. (2544). *การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. นครสวรรค์: สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.

- นภเนตร ชรรณบวร. (2551). *หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทิยา รัตประจิด. (2548). *การศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาในการจัดการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาของกองทัพอากาศ*. ปรินซิพการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2550). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). *การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ
ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ*. ปรินซิพการศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัวหลวง แสงสว่าง. (2548). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สำหรับนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญจง เรืองสะอาด. (2537). *องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับครู นักเรียน และ โรงเรียนที่สัมพันธ์
กับคุณภาพทางการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน*.
กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยและวางแผนการพัฒนาการศึกษา สำนักคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี แทนแก้ว. (2530). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญมี แทนแก้ว. (2541). *จริยธรรมกับชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญศักดิ์ แสงระวี. (2541). *เศรษฐศาสตร์การเมือง*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2543). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2557). *พลังขับเคลื่อนการจัดการตนเองบนแผ่นดินไทย*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปิยะนุช เนินใหม่. (2556). *การศึกษามหาบัณฑิตของครูในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่
นักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เปรมณัฐชา ล้อมจันทร์เพ็ญ. (2555). *ศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนประชาวมงคล (โครงการช่วยองคคอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 8. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ผกา สัตยธรรม. (2550). *สุขภาพจิตเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ผ่องศรี สามศรีทอง. (2548). *การศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนชัยรัตน์ จังหวัด ปทุมธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาน. (2542). *พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ: สุภา.*
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2542). *การบริหารความขัดแย้ง. กรุงเทพฯ: ว.เพ็ชรสกุล.*
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พระครูประ โขติจันทวิมล (นาม จนุท โชโต). (2555). *ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- พระมหาอจริยพงษ์ คำตัน. (2554). *ศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- พัชรินทร์ สานใต้. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- พิไลพร ก้องสมุทร. (2549). *การศึกษาจริยธรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับ ก่อนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- พุทธทาสภิกขุ. (2553). *พุทธทาส แนวแนวจริยธรรมร่วมสมัย ชุดที่ 3 จุดหมายปลายทาง และตัวแท้ของจริยธรรม. กรุงเทพฯ: ดวงตะวัน.*

- เพ็ญแข ประจวบจันทน์. (2551). รายงานการวิจัย การยกระดับคุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทย เพื่อการปฏิรูปสังคม: แนวทางและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). การศึกษาและความเป็นครูไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุพิน ปาดาล. (2553). การปฏิบัติตามบทบาทของครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- เยี่ยมลักษณ์ อุดการ. (2542). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. เชียงใหม่: สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ราตรี นามวงศ์. (2549). ศึกษาจริยธรรมของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดบางสมัคร อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิเชียร ชาบุดรบุญทริก. (2545). ความจริงของชีวิต. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น.
- วิวัฒน์ ขัตติยะมาน. (2549). เอกสารประกอบการสอนวิชาคุณลักษณะและจรรยาบรรณครู. สงขลา: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2539). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ศวิณี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2544). *การศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของครูให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มบูรพา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2532). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สงวน กำเลิศทอง. (2542). *บทบาทของครูผู้สอนจริยศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอแกลงหางแมว จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. (2536). *รวมบทความคัดสรรเนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา 49 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- สมปอง โพธิ์ตะนิมิต. (2558). *ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านคลองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *การจัดอันดับความสามารถ ในการแข่งขันประจำปี 2549 ของสถาบันนานาชาติเพื่อการจัดการ (Institute for management development: IMD)*. เข้าถึงได้จาก www.nesdb.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=ehxKzzq9BgY%3D&tabid=207&mid=734/
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1. (2551). *ข้อมูลพื้นฐาน*. ระบุของ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1. (2559). *ข้อมูลพื้นฐาน*. ระบุของ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). *สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการจิตพิสัย: มิติสำคัญของการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2543). *เด็กปฐมวัยของสหรัฐอเมริกา: รายงานการพัฒนาและการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ความร่วมมือของภาคเอกชนในการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเอกสารประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553)*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัยประเมินผลคุณธรรม 8 ประการ: เจตคติและพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559): ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุชาติพิทย์ วิเชียรวัฒนชัย. (2554). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝัง และพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภรณ์ สภาพงษ์. (2538). *หนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). *หลักสูตรและการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: โครงการกิตติมเชิษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุมาลี สุจินดา. (2546). *จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุวาวิโรจน์ จันลา. (2547). *สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อดิสร จันทรสุข. (2548). *รายงานการวิจัยการปลูกฝังคุณธรรมในเด็กปฐมวัยผ่านกระบวนการ สร้างสรรค์ของแกนนำโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจาก ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). กรุงเทพฯ: สำนักงาน บริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).*
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2549). *บทความประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ.*
- อัญชลี มาพันธ์. (2552). *รายงานการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ผู้การเป็นคนดีของสังคม. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.*
- อัมพร เรืองศรี. (2547). *การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2553). *คุณธรรมนำความรู้. กรุงเทพฯ: ปริมายด์.*
- อารีย์ นัยพินิจ และชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2553). *ปริทัศน์หนังสือ โครว่าโลกกลม. วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 16(4).*
- อุดม หงส์มิ่ง. (2552). *การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน บ้านวังใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.
- Hoffman, M. L. (1970). *Moral development, carmichael s manual of child development*. New York: John Willay and Sons.
- Kohlberg, L. (1969). *Stage and sequence: The cognitive development approach to socialization theory and research*. Chicago: Rand McNally.
- Kohlberg, L. (1976). *Development of moral character and moral ideology review of child development research*. New York: Russell Sage Foundation.
- Kouffman, H. F. (1946). *Participation organized activities in selected kentucky localities. Agricultural Experiment Station Bulletins, 26(2), 102.*

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- Piaget, J. (1960). *Judgment and reasoning in the child*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1997). *The moral judgment of the child*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Rest, J. R. (1976). *Moral judgment related to characteristics*. Manuscript: University of Minnesota.
- Weisfeld, L. B. (1988). Formulating away from CFCs: Part I: The whys and wherefores. *Plastics Compounding, 11*(2), 15-22.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ6218.8/ ว.951

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

31 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เค้าโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาววิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920910
ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม
บ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยอยู่ในความควบคุม
ดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้ว
เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ6218.8/ ว.952

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

3 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นางสาววิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920910
ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม
บ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยอยู่ในความควบคุม
ดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ6218.8/ ว.953

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

5 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาววิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920910
ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม
บ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยอยู่ในความควบคุม
ดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์
จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ทุกคำตอบจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อท่าน แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แบ่งเป็น 8 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

ขอขอบคุณอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

วิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1
สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับการศึกษา

() ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

() ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3. อาชีพ

() ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

() ค้าขาย

() เกษตรกรรม

() รับจ้างและอื่น ๆ

ตอนที่ 2

พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของเขต 1

คำชี้แจง

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของเขต 1 แบ่งเป็น 8 ด้าน คือ ด้านความขยัน ความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุขภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการตามเกณฑ์ ดังนี้
- 5 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
00	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ	✓				

ข้อ 00 หมายความว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านความขยัน					
1.	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ					
2.	ช่วยทำงานบ้านตามความสามารถ					
3.	กระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียนทุกวัน					
4.	อ่านหนังสือทุกวัน					
	ด้านความประหยัด					
5.	ทุกครั้งที่ได้รับประทานอาหารจะรับประทานอาหารจนหมด					
6.	ปิดน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้					
7.	ปิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทันทีเมื่อไม่ใช้					
8.	ไม่ทำลายของให้เกิดความเสียหาย					
9.	รักษาส่งของที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น					
10.	รักษาดูแลอุปกรณ์การเรียนของตนเอง					
11.	รู้จักนำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้อีก					
	ด้านความซื่อสัตย์					
12.	รู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น					
13.	ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน					
14.	พูดและตอบคำถามด้วยความเป็นจริง					
15.	เก็บของผู้อื่นได้แล้วส่งคืนเจ้าของหรือบอกพ่อแม่					
16.	รักษาคำพูดที่พูดกับผู้อื่น					
17.	ไม่ใช้ความเป็นที่เอาสิ่งที่คุณต้องการจากน้อง					
18.	ทำหน้าที่ตามที่ตกลงกับพ่อแม่					
19.	ไม่พูดเพื่อให้ตนเองพ้นผิด					
	ด้านความมีวินัย					
20.	แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน					
21.	ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้					

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
22.	มีความประณีตในการทำงาน					
23.	ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้					
24.	เก็บของเล่น ของใช้หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จ					
25.	เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการรับของจากผู้ใหญ่					
ด้านความสุภาพ						
26.	ยกมือไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่					
27.	พูดจาไพเราะ					
28.	ไม่พูดกับผู้อื่นด้วยถ้อยคำไม่สุภาพ					
29.	ขอโทษเมื่อทำผิด					
30.	ไม่ได้ตอบเมื่อผู้อื่นทำผิดต่อตน					
31.	รู้จักฟังเมื่อผู้อื่นพูด					
32.	รู้จักรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนที่ตนจะพูด					
33.	มีมารยาทในการรับประทานอาหาร					
ด้านความสะอาด						
34.	ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร					
35.	ไม่รับประทานอาหารหกเลอะเทอะ					
36.	รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด					
37.	ไม่ขีดเขียนผนังห้อง โต๊ะ เก้าอี้ ให้เกิดความสกปรก					
38.	ทิ้งเศษกระดาษและขยะลงในถังขยะ					
ด้านความสามัคคี						
39.	ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้					
40.	ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน					
41.	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านความมีน้ำใจ					
42.	บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่น					
43.	แบ่งปันของเล่นและสิ่งของให้ผู้อื่นอย่างเต็มใจ					
44.	พูดจาปลอดภัยเมื่อผู้อื่นร้องไห้					
45.	นำอาหารไปเลี้ยงสัตว์					
46.	ไม่รังแกสัตว์					
47.	ไม่รังแกและทำร้ายผู้อื่นให้เสียใจทั้งทางกาย และทางวาจา					
48.	ช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่ต้องร้องขอ					
49.	ชักชวนเพื่อนให้ร่วมทำกิจกรรมด้วย					

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 27 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.37	21.	.30	41.	.43
2.	.23	22.	.85	42.	.47
3.	.54	23.	.43	43.	.36
4.	.62	24.	.25	44.	.41
5.	.38	25.	.38	45.	.25
6.	.22	26.	.31	46.	.39
7.	.59	27.	.30	47.	.32
8.	.57	28.	.41	48.	.28
9.	.30	29.	.36	49.	.53
10.	.85	30.	.31		
11.	.31	31.	.43		
12.	.40	32.	.33		
13.	.42	33.	.35		
14.	.34	34.	.27		
15.	.59	35.	.37		
16.	.57	36.	.39		
17.	.21	37.	.45		
18.	.22	38.	.29		
19.	.36	39.	.35		
20.	.26	40.	.27		

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่น = .85

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาววิไลลักษณ์ เวชประสิทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
ปัจจุบัน	ครูผู้ช่วยโรงเรียนวัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	การศึกษามัธยมศึกษา (การศึกษาระดับมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา